

LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Area Code 212
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ca, N. Y., under the
Act of March 3, 1879

LAISVE

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

No. 93

★ ★ ★ ★ ★

Penktadienis, Gruodžio (December) 8, 1967, Ozone Park, N. Y. 11417

★ ★ ★ ★ ★

Metai 56-iejį

KRISLAI

"Parduotos vasaros"
V. K. Račkausko jubiliejus
Lietuvių rašytojų vertimai
Pagerbtas Balys Sruoga
Nemalonus priminimas
"Veiksniai" praskolino
Lietuvą

Rašo Mislinčius

1957 m. Vilniuje išėjo Juozo Baltušio romanas "Parduotos vasaros" taip sužavėjo skaitytojus, kad jie autoriui visą laiką nedavė ramybės, vis vargino klausimais: "Kada išeis II-sis tomas?", "Ar jau pradėjai jį rašyti?" ir pan. Pagaliau II-sis romano tomas parašytas! Paskutiniame žurnalo "Pergalės" num. jau įdėtas nemažas jo fragmentas. Kita dalis tilps to paties žurnalo 12-ame num.

Už šį nepaprastą kūrinių reiką autorių šiltai pasveikinti. Bravo, drauge Juozai!

Kalbant apie rašytojus, negalima pamiršti, kad šįmet sukanka 85 metai Karoliui Vairui-Račkauskui. Savo ilgo amžiaus eigoj jis parašė, išvertė ar suredagavo apie 80 knygų-knygelių. Tai rekordinis darbas!

Jubilatą galima laikyti amerikiečiu, nes nuo 1908 m. jis ilgai šiame krašte gyveno. Jis išvertė A. Bebelio "Moteries ir socializmas", kurią išleido LSS, redagavo "Laisvąją mintį", 1911 m. SLA Pild. Taryba jį (vieton pašalinto K. Vidiko) pasamdė "Tėvynės" redaktorium, šiame poste jis išbuvo iki 1920 m. (1911 m. Bruklinė įvykęs LSS VI suvažiavimas K. Vidiką paskyrė "laikinuoju redaktorium", vieton pašalinto J. B. Smelstoriaus).

K. V. Račkauskas šiuo metu gyvena Kaune ir savo gabios plunksnos dykos nelaiko. Neseniai išėjo jo parašyta knyga apie amerikietį kun. VI. Dembskį, paruošė didoką veikalą apie dr. J. Šliupą ir baigia rašyti dvi tomsi memuarų darbą. Be to, jis dirba ir periodinėje spaudoje.

Ilgiausių metų, gerb. rašytojau, stiprios energijos ir geros sveikatos!

Rygos leidykla "Liesma" išleido latvių kalba, 30,000 egz. tiražu, J. Baltušio knygą "Novelės apie meilę", kurią išvertė A. Sukovskis. Tai dar viena žvaigždė iš puošnų J. Baltušio literatūrinių laurų vainikų!

O Maskvos leidykla "Sovetskii pisatel" irgi nemažu tiražu išleido rusų kalba Lietuvos rašytojo J. Lankučio knygą, apie V. Mikolaitį-Putina.

Smagu, kad lietuviai rašytojai verčiami į kitas kalbas, kad jie mėgiami ir svetur, ne tik savo tėvynėje. Ryžto ir sėkmės!

Praėjo 20 metų nuo rašytojo Balio Sruogos mirties. Ta proga Vilniaus Rasų kapinėse buvo minėjimas: su gėlėmis atėjo didelis būrys rašytojų, kultūrininkų, studentų, žurnalistų ir šiaip literatūros mėgėjų. Dalyvavo ir velionies dū. Dalia Sruogaitė-Bylienė, kuri specialiai iš Amerikos buvo ten nuvykusi.

Velionies pagerbimui, kal-
(Tąsa 6-me pusl.)

Ispanijos studentai prieš diktatūrą

Madridas. — Universitetui studentai įsitraukė į atštresnę kovą prieš diktatorių Franko. Universitetą, kuriame mokosi apie 30,000 studentų, valdžia uždarė.

Masiniuose susirinkimuose studentai iškėlė šūkį skelbti fašistiniam režimui generalinį streiką, kurio bus geriausia "pasveikinti" Franko 75 metų sukaktį.

Viena studentų grupė iškėlė plakatą, kuriame įrašyta "Mirtis Frankui", "Tėgyvuoją laisvę".

Kituose miestuose studentai taipgi nerimauja,

reikalauja laisvės. Juos remia darbininkai.

Svarstys negr. butų teisę Washingtonas. — Aukščiausias Teismas netrukus svarstys, kad negrai su baltaisiais turėtų lygias teises gyventi ten, kur jiems patinka, kad diskriminacijos būtų reikalu daugiau nebūtų.

Tampa, Fla. — J. J. Richardson areštuotas ir kaltinamas, kad jis suplanavęs nuuodyti savo 7 vaikus, nuo nuodų mirusius.

Tarybų Lietuva apdovanota garbės diplomu

Maskva. — Tarybų Sąjungos Liaudies ūkio laimėjimų parodos vyriausiojo komiteto nutarimu už žemės ūkio vystymą 1966 metais Tarybų Lietuva apdovanota garbės diplomu.

LŪLP garbės diplomais taip pat apdovanoti aštuoni Lietuvos rajonai ir 86 žemės ūkio įmonės bei organizacijos.

Už sėkmingą žemės ūkio produktų gamybos ir pardavimo valstybei planų įvykdymą 504 žemės ūkio vadovai ir specialistai, darbininkai ir kolūkiečiai, par-

tiniai ir tarybiniai darbuotojai apdovanoti LŪLP diplomais ir medaliais, jų tarpe 13 žmonių garbės diplomais, 86 — aukso, 75 — sidabro ir 380 — bronzos medaliais.

Padarė žalingesnę napalmą Cambridge, Mass. — Dr. Frank Edvin iš Harvardo Medikalinės Mokyklos informavo studentus, kad ištobulintas napalmas dabar yra daug žalingesnis, daugiau gali deginti žmogaus odą, užsidegusį ore suniku užgesinti.

Indėnai, meksikiečiai ir negrai vienijasi

Albuquerque, N. M. — Hopi genties indėnai, vietiniai meksikiečiai ir negrai sudarė bendrą frontą kovai už savo teises.

Konferencijoje visų trijų grupių vadovybė pateikė bendrą rezoliuciją, kurioje atžymėta, kad indėnai, meksikiečiai ir negrai daugiausia išnaudojami ir jie reikalauja pilnų teisių su baltaisiais.

Lietuvos laivai Pietų Amerikoje

Klaipėda. — Didieji žvejybos traleriai šaldytuvai "Pranas Eidukevičius", "V. Rekašius" pirmieji mūsų respublikos laivyne praskynė kelius į Pietų Ameriką. Lietuvos laivai sėkmingai gaudė žuvis Argentinos, Brazilijos, Urugvajaus pakrantėse. Abu traleriai grįžo į Klaipėdą su gražiomis darbo pergalėmis.

"V. Rekašius" kapitono pirmasis padėjėjas A. Pečiulis papasakojo, kad visos užduotys įvykdytos su kaupu. Sugauta 45 tūkstančiai 300 cnt. žuvies.

Helsinkis. — Suomija gruodžio 6 d. atžymėjo 50 metų nepriklausomybės sukaktį.

McCarthy kandidatuoja prieš Johnsoną

Chicago. — Senatorius Eugene McCarthy iš Minesotos pasiskelbė, kad jis yra kandidatas prezidento vietai.

Pirmiau buvęs prez. Johnsono politikos palaikytojas, dabar sen. McCarthy griežtai smerkia Johnsono militarinę politiką, jo vadovaujamą karą Vietname.

McCarthy gauna paramos iš prieš karą kovojančių organizacijų, nusiteikusių pašalinti Johnsoną iš vadovybės. Daugelis demokratų pasisakė už McCarthy.

Italijos žemdirbiai bruzda

Roma. — Pietinėje Italijoje žemdirbiai ištjo kovon prieš didžiulius žemvaldžius. Calabria provincijoje įvyko demonstracijų ir streikų. Bežemiai buvo pasigrobę didžiųjų žemvaldžių valdas.

Susikirtimuose su policija aštuoni policistai buvo sužeisti, ligoninėn nuvežti. Curo miesto rotušė sudeginta.

Cosensa mieste 15,000 studentų, paremdami žemdirbių kovas, susstieikavo.

"LAISVĖS" VAJUS

GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Vajus prasidėjo spalio 1 ir tęsis iki gruodžio 31, 1967 KONTESTANTŲ STOVIS DABAR YRA TOKS:

	Punktai
Connecticut valstija	4027
Valys Bunkus, Brooklyn, N. Y.	3212
M. Kazlauskienė—A. Račkauskienė, Haverhill, Mass.	2956
V. Vilkauskas, St. Petersburg, Fla.	2768
New Jersey valstija	2150
So. Boston, Mass.	2144
J. Jaskevičius, Worcester, Mass.	2108
Geo. Shimaitis, Brockton, Mass.	2084
M. Valilionienė, Miami, Fla.	1488
M. Uždavinis, Norwood, Mass.	1452
Philadelphia, Pa.	1004
A. Lipčius, Chester, Pa.	972
ALDLD 87 kp., Pittsburgh, Pa.	960
P. Bečis, Great Neck, N. Y.	928
V. Taraškienė—B. Sutkus, San Francisco, Calif.	888
Rochester, N. Y.	772
LLD 20 kp. ir Moteryų skyrius, Binghamton, N. Y.	736
I. Klevinskas, Scranton, Pa.	696
M. Ziedelis, Nashua, N. H.	516
Vera Smalstienė, Livonia, Mich.	496
J. Stanienė, Baltimore, Md.	468
Geo. Zebrys, Cleveland, Ohio	412
J. K. Alvinas, Yucaipa, Calif.	312
Los Angeles, Calif.	276
O. Žilinskienė, Plymouth, Pa.	252
E. Kralikauskienė, Lawrence, Mass.	180
L. Tilvikas, Easton, Pa.	180
K. Naravas, Shenandoah, Pa.	160
Chicago, Ill.	156
C. K. Urban, Hudson, Mass.	72

Connecticut valstijos vajininkai laikosi pirmoje vietoje. Atnaujinimui prisitūti M. Svinkūnienė, Waterbury; V. Staugaitis, Suffield; W. Dūda, Woodbury.

(Nukelta į 5-tą pusl.)

Negrai atletai boikotuos tarptautinę olimpiadą

Los Angeles. — Negrų Jaunuolių konferencijoje per tris dienas buvo aptartos negrų problemos. Vienbalsiai nusitarta boikotuoti tarptautinę olimpiadą, kuri sekamais metais įvyks Meksikos sostinėje.

Konferencijoje dalyvavo daugelis negrų atletų, kandidatų dalyvauti olimpiadoje. Jie aiškino, kad prie tokių sąlygų, kuomet rasinė diskriminacija toleruojama Amerikoje, kartu su baltaisiais amerikiečiais atletais negalima dalyvauti olimpiadoje.

Aklamacijos būdu konferencija priėmė rezoliuciją, smerkiančią New Yorko Atletų Klubą, kuris susideda tik iš baltųjų krikščionių atletų. Klubas nepripažina nariais ne tik negrų, bet ir žydų. Konferencijoje nurodyta, kad tokių klubių, rasinę diskriminaciją praktikuojančių, yra Amerikoje nemaža.

Keletas žymių atletų kalbėdami nurodė, kad juodosios rasės atletams negalima ginti vardą Amerikos, kurioje kasdien juodoji rasė kencia diskriminaciją. Garsusis negras boksininkas (kumštinninkas) Muhammad Ali užgrybė boikotą "1,000%".

"Sis boikotas, kaip numatoma, gali smarkiai pa-smerkiančią New Yorko Atletų Klubą, kuris suside-

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Brooklyn, N. Y. — Perkėlimas širdies iš pustrėčios savaitės amžiaus vaiko į kitą tokio pat amžiaus vaiką nepavyko. Po operacijos už šešių ir pusės valandos vaikas su kita širdimi mirė.

Pekinas. — Kinija pasigamino du submarinus atomikomis raketomis ginkluotus.

Maskva. — Premjero pavaduotojas Vladimiras Novikovas 60 metų gimtadienyje apdovanotas Lenino medaliu už gerą pasidarbavimą teikiant šiaurės Vietnamui pagalbą.

Kairas. — Jungtinė Arabų respublika (Egiptas)

Planuoja piketuoti Washingtoną

Atlanta, Georgia. — Dr. Martin Luther King'as kalbėdamas paskelbė, kad šalies sostinė 1968 metais bus nuolat piketuojama. Piketai prasidės su balandžio mėnesiu ir nuolat bus tęsiami.

Jis nurodė, kad bus sudaryta masinė 3,000 demonstrantų jėga, kuri apsupa kongresą ir administraciją. Demonstrantai reikalauja darbų arba pajamų visiems. Masiniai piketai bus tęsiami, iki vyriausybės

patenkins skurdžių reikalus. Dr. King teigia, kad protestantų grupės jau veikia dešimtyje didžiųjų miestų ir penkioose kaimų rajonuose. Tos grupės ruošiasi neatlaidžiai kovai, iki ji bus laimėta.

Paryžius. — Amerikietis negras Carmichael neįleistas į Prancūziją, kaip nepageidaujamas. Jis yra kovin-visiems. Masiniai piketai gas "juodosios jėgos" vabūs tęsiami, iki vyriausybės

Tūkstančiai dalyvauja prieš draftą demonstracijose

New Yorkas. — Prieš jaunuolių rekrutavimą militarinė tarnybon savaitę visur atžymėta tūkstantinėmis demonstracijomis. Jose dalyvauja daugiausia jaunimas - studentai, taipgi daug tėvų, kurių vaikai jau tarnyboje arba bus šaukiami militarinė tarnybon.

Kasdien New Yorke apie 5 val. ryto susirenka po keleto tūkstančių demonstrantų prie jaunuolių rekrutavimo raištines, 39 Whitehall St., Down Town rajone. Visi 28,000 policistų prieš demonstrantus mobilizuoti. Daugiau kaip 4,000

policistų nuolat stovi prie demonstrantų.

Tie demonstrantai, kurie susėda ant laiptų prie naujokų priėmimo durų, buvo policijos suminti. Kalėjimas uždaryti 264 demonstrantai, tarp kurių randa si prieš karą Vietname kovotojas dr. Benjamin Spock ir poetas Allen Ginsberg.

Tuo pačiu metu, protestuodamas prieš karą Vietnam, 20 m. jaunuolis Kenneth D'Elia prie Jungtinių Tautų pastato apsipylęs ke-rosinu užsidegė. Nuvežtas ligoninėn apie 80 procentų apdegęs.

Negrams kainos aukštesnės

Roxbury, Mass. — Dienraštis "The Boston Globe" pravedė tyrinėjimą ir surado, kad už tas pačias prekes negrai moka daugiau, kaip baltieji.

Buvo pasiūsti du laikraščio reporteriai, negras ir baltas. Jie aplankė kelias vaistines ir kitas krautuves. Pasirodė, kad kaip vaistai, taip ir kitos prekės negrams yra aukštesnės. Užtuos pačius vaistus iš baltų emė \$5, o iš negro \$7.50. Kitose krautuvėse už ką negras sumokėjo \$6, baltas — \$5.15.

Nauja partija Vakarų Vokietijoje

Bona. — Vakarų Vokietijoje sukurta nauja partija, susidedanti daugiausia iš smulkiosios buržuazijos. Ji vadinasi: Liberalinė-socialinė partija.

Partijos programoje įrašytas reikalavimas, kad Vakarų Vokietija pasitrauktų iš militarinės Atlanto sąjungos, kad balsavimas būtų prarastas dėl pripažinimo Rytų Vokietijos ir kad darbu neuždirbtos pajamos būtų panaikintos.

Pietų Vietname nerado demokratijos

James A. Sufridge, Retail Clerks International Association prezidentas, buvo kartu su vice prezidentu Humphrey nuykęs į Saigoną pasveikinti "demokratiškai" išrinktą valdžią.

Grįžęs namo jis pareiškė, kad Pietų Vietname jis nerado jokios demokratijos, kad ten diktatūra viešpatauja.

Krikščionių demokratų partijos suvažiavimas

Milanas. — Čia įvykęs Italijos valdiškosios krikščionių demokratų partijos suvažiavimas neišsprendė jokių politinių klausimų.

Nemažai kalbėjo apie "komunizmo problemą", bet nieko tuo klausimu nenutarė. Premjeras A. Moras nurodė, kad reikia siekti "tiesioginio susikirtimo su komunistais", kad koalicinė valdžia ir taip turinti nemažai sunkumų.

Siunčiami Vietnaman kėlė riaušes

Austin, Texas. — Apie 250 kareivių Fort Hood stovykloje sukėlė riaušes, kai jie gavo įsakymą vykti Vietnaman. Stovyklai nuostolių padaryta iki \$150,000.

LAISVĖ

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVĖ, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year ..... \$9.00 Canada, Lat. Amer., per year, \$10.00
United States, per 6 months \$5.00 Canada, Lat. Amer., 6 months, \$5.50
Queens Co., per year ..... \$10.00 Foreign countries, per year, \$12.00
Queens Co., per six months \$5.50 Foreign countries, 6 months, \$6.50

Kardinolas Francis Spellman

MIRĖ Kardinolas Francis Spellmanas. Mirė staigiai. Dabar apie jį daug kalbama ir rašoma, visose katalikų bažnyčiose už jį meldžiamasi. Mat, Spellmanas buvo katalikų bažnyčios Amerikoje galva. Jis turėjo įtakos ir Romoje. Su jo balsu skaitydavosi ir popiežiai.

Mirė jis sulaukęs 78 metų amžiaus. Paliko didžiausius palocius ir neapsakomai daug turto.

Didlapis "N. Y. Times" pasako beveik viską apie šį aukštą katalikų bažnyčios pareigūną, kai jis sako, kad kard. Spellman buvo "konservatas ir tradicionistas". Jis rėmė ir palaikė kiekvieną reakcijos užmojį. Jis iš peties kovojo prieš kiekvieną pažangą ir pakeitimą tiek šalyje, tiek katalikų bažnyčioje. Prieš jį lenkėsi ir jo bijojo visa kunigija.

Bet gal labiausiai šis aukštasis dvasiškis išgarsėjo savo nusistatymu karo klausimais. Pasirodo, kad Spellmanas, tapęs kunigu, labai norėjo būti armijos ar karinio laivyno kapelionu, bet buvo neįprastas dėl jo mažo ūgio! Bet jis visada savo sieloje buvo nepagydomas militaristas. Po Antrojo pasaulinio karo jis kasmet aplankydavo užsieniuose veikiančius Amerikos ginkluotųjų jėgų dalinius ir juos palaimindavo. Jis karščiausiai palaikė prezidento Johnsono užsienio politiką ir Vietnamo karą. Ir šiemet jis per kalėdas dar kartą ruošėsi aplankyti ginkluotąsias jėgas Vietname.

Prezidentas Johnsonas neteko uolus karo šalininko. Beje, "N. Y. Times" pamini dar vieną šio dvasiškio talentą, būtent, bažnyčiai ir jos bizniui rinkti pinigus. Mat, būdamas konservatyvus ir reikšmingas iki kaulų smegenų, kardinolas turėjo didžiausio pasitikėjimo turtinguosiuose sluoksniuose. Jie suprato katalikų bažnyčios stambiojo kapitalo interesus paslaugas, ir užtekdavo kardinolui tik prisiminti apie aukas, jos plaukdavo šimtais tūkstančių ir katalikų bažnyčios išdą.

Ką pagalvos europiečiai?!

VYRIAUSIASIS NATO (North Atlantic Treaty Organization) komandierius amerikietis generolas Lemnitzer paskyrė vokiečių leitenantą Benneck vyriausiu NATO militarinių jėgų komandieriumi centrinėje Europoje.

Ką apie tai galvoja europiečiai, kurie dar nepamiršo hitlerininkų žveriško siautėjimo tuose kraštuose? Kodėl Amerikos valdžia, tai yra prezidentas Johnsonas, išakė gen. Lemnitzeriui paskirti aukšto rango vokiečių karininką į tas pareigas?

Visai kalbama. Svarbiausias, sakoma, argumentas yra, kad Johnsonas turi pataikauti militariniams sluoksniams Vakarų Vokietijoje. Kadangi Prancūzija iš NATO traukiasi, tai tvirčiausia militarinė jėga šiuo tarpu kapitalistinėje Europoje yra Vakarų Vokietija. O ji atsiskanti klausyti Amerikos, jeigu jai nebus patikėta NATO karinių jėgų komanda.

Bet šis prezidento Johnsono žygis kaip tik patvirtina tą nuomonę, kad Amerika tvirtina Vakarų Vokietijoje tas jėgas, kurios po Pirmojo pasaulinio karo davė pasauliui Hitlerį. Gen. Benneck mokės savo postą panaudoti ugdymui vokiškojo hitlerizmo. Tai naujas pasauliui pavojus.

Žinoma, kad taip bus...

SENATORIUS Jacob Javits teisingai teigia, kad 1968 m. prezidentiniuose rinkimuose vyriausias klausimas bus Vietnamo karas. Jam pritaria ir New Yorko valstijos Demokratų partijos pirmininkas John Burns.

Ryšium su tuo labai svarbus senatoriaus Eugene McCarthy pasisakymas, kad jis sieks kandidatūros į prezidentus Demokratų partijos sąrašu. Jis sako, kad jis stoją už Vietnamo karo baigimą.

Sakoma, kad senatorius Robert Kennedy yra "palaiminęs" sen. McCarthy kandidatūrą. Mat, jeigu pasirodys, kad daug demokratų nebenori Johnsono, tai pats Kennedy demokratų suvažiavime išskels savo kandidatūrą.

Visko gali būti. Žinoma, gerai, kad senatorius McCarthy paskelbė savo kandidatūrą. Demokratams dabar yra gera proga apsigalvoti. Johnsono pasekėjai labai nervinasi.

Ginklų fabrikantams
pelnas aukščiau visko

Londonas. — Vakarų Vokietija ir toliau tiekia Graikijai ir Turkijai įvairią kovinę techniką, nepaisydama tarp šių dviejų šalių esančio įtempimo, praneša

"Daily Telegraph" korespondentas.

VFR — nėra vienintelė ginklų tiekėja Graikijai ir Turkijai, nurodo laikraštis. Kur kas daugiau ginklų šioms šalims tiekama patarę šiu dviejų šalių esančių amerikiečių kaimo programą.

Kas ką rašo ir sako

PROTESTUOJA
IR PRANCŪZŲ
JAUNIMAS

Tass-Eltos pranešimu, lapkričio 26 dieną Paryžiuje įvyko didelės jaunimo demonstracijos. Skaitome:

Šiandien Paryžius tapo masinių Prancūzijos jaunimo demonstracijų centru. Jomis jaunimas reišė paramą didvyriškai vietnamiečių tautai. Prancūzijos komunistinio jaunimo judėjimas paragino surengti solidarumo dieną šūkiu "Jaunystė — su Vietnamu."

Sūkis buvo išgirstas. Daug tūkstančių jaunųjų tautos šalininkų suvažiavo į sostinę iš visos Prancūzijos stoti į demonstrantų kolonas, kurios antroje dienos pusėje partraukė nuo pulkininko Fabiano aikštės į Respublikos aikštę.

Į Paryžių einančiose automagistralėse nuo ryto buvo matyti autobusai su šukiais, raginančiais padaryti galą nusikalstamai Amerikos agresijai Vietname. Atvyksta Nicolas, Havro, Turo, Strasburgo, Bordo jaunimo delegacijos.

Apie du tūkstančius Paryžiaus ir jo priemiesčių vaikų ir merginų grupių išėjo į gatves masiškai rinkti aukų solidarumo su Vietnamu fondui.

GRAŽUS
PASIZADĖJIMAS
IR PARAGINIMAS

Chicagos "Vilnyje" kolunijoje "Kasdien" draugė Alisė Jonikienė rašo:

Kada pasižiūrėsi į "Laisvės" vartininkų sąrašą ir matau, kad Čikaga turi tik 45 punktus (gal dabar bus kiek daugiau), sąžinė pasidaro nerami. Turiu jau atnaujinti keletą prenumeratų ir šiek tiek aukų. Bandysiu jų gauti dar daugiau.

"Laisvės" vėjus jau daugiau negu įpusėjęs. "Laisvės" skaitytojai Čikagoje turėtų pasirūpinti su prenumeratų atnaujinimu, padėti "Laisvei" sėkmingai baigti vaju. Maloniai patarnausiu visiems, kurie norėtų man priduoti savo prenumeratą.

Prieš metines šventes nusiteikime šventiškai ir link sau broliško laikraščio "Laisvės". Geriausia dovana jai bus naujas skaitytojas.

Ačiū Alisei už priminimą čikagiečiams "Laisvės" vėjus reikali. Tuo pačiu turėtų atsismokėti New Yorko pažangieji lietuviai "Vilnės" vajui. Rūpindamiesi "Laisvės" vėjumi, nepamirškime ir "Vilniai" padėti.

GARBINGI JUBILIEJAI

Antanas Stravinskias rašo iš Vilniaus:

Vilniuje paminėtas kolekcionierius ir kraštotyrininko Kosto Cerpinskio 80-ties metų jubiliejus.

K. Cerpinskis gimė 1887 m. Šiaulių apskr., Skaistgirio valsč., Ramoškių kaime. Mokėsi Mintaujoje, Panevėžyje ir Rygoje. Vėliau daug keičėsi. Lankėsi Danijoje, Belgijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Austrijoje ir kitur. Moka vokiečių, danų, prancūzų, švedų, norvegų, rusų, lenkų ir kitas kalbas. Todėl ir dabar, sulaukęs garbingo amžiaus, K. Cerpinskis tebedirba vertėju, lydi svečius iš įvairių užsienio kraštų.

Dar jaunystėje pamėgęs knygas ir visą gyvenimą su jomis nesiskyręs, K. Cerpinskis domisi lietuviškos knygos istorija, kolekcionuoja įvairių kraštų pašto ženklus, atvirutes, o daugelį mokslinės vertės leidinių ir kitokių eksponatų yra perdavęs Knygų rū-

mams, Mokslų akademijos bibliotekai, Vilniaus, Klaipėdos, Šiaulių ir kitiems muziejams. Garbingos sukakties proga jubilatą nuosirdžiai sveikino jo darbo draugai, pažįstami ir bičiuliai.

O apie dailininkę Veroniką Šleivyte rašo Kęstutis Pušinis:

O štai eilutės iš 1924 m. ejuo "Biržiečių žodžio":

"Š. m. vasario mėn. 24 dieną Kadary kaimo jaunimas, vadovaujant mokytojai p-lei Šleivytei, surengė vakarą... Nors kai kurie artistai savo gyvenime dar nebuvo matę vaidinant scenoje, tačiau patelės mokytojos išlavinti savo roles atliko apygeriai."

Kilnus mokytojo darbas, bet Veronika Šleivyte jautė, kad ji gali duoti žmonėms kažką dar prasmingesnio, griežtesnio... Susiruošė į Kauno Meilės mokyklą... (Kaune dailininkė gyvena ir šiuo metu). Šiandien Veronikai Šleivytei šiašiasdešimt. Tarsi perlų ieškotojas ji surinko tėviskės darželio spalvas, krintančios jūros bangos atšvaistus ir motinos akių šilumą. Surinko, perkėlė ant drobės ir atidavė žmonėms.

Kiekvienas paveikslas — lyg mano vaikas, — pasakė Veronika Šleivyte atidarant jubiliejinę jos darbų parodą Kupiškėje. — Ir aš negaliu jų pardavinėti. Visa, ką pavyko sukurti per trisdešimt darbo metų, aš dovanaju muziejui — kupiškėnams... Visiems...

KRIZĖ IR SUIRUTĖ
"BENDRUOMENĖJE"

Tokia išvada išplaukia iš pranešimo, kurį įdėjo pabėgėlių laikraštis "Nepriklausoma Lietuva" lapkričio 22 d. Laikraštis tą "liūdną" žinią gavęs tiesiai iš "Kultūros kongreso", įvykusio Chicagoje.

Pranešimas skamba:

Amerikoje dabar darosi kažkas keista ir negera. Bendruomenėje vyksta kažkokia didelė krizė. Vienos srovės garsėjanti pusrovė perėjo į ofenzivą. Užvaldžiusi spaudą, neduoda pasireikšti kitai daliai srovės. Neduoda nei pasiaiškinti. Sulaužytas statutas, laužoma ir tradicija. Į nieką neatsižvelgiama. Dėl to krizėje atsidūrė Kultūros kongresas. Iš jo pasitraukė eilės asmenų. Bendruomenė pati save nuvertina ir pati savęs nepripažįsta. Dailis rinktų narių ignoruojami. Nesilaikoma Bendruomenės statuto. Dėl to vyksta eilės asistatydinimų. Į viešumą tas neišeina, nes spauda užblokuota.

Sunku dabar pasakyti, kuo visa tai pasibaigs, bet dabar tai reiškiasi kaip skilimas ne tik tiktai Bendruomenėje, bet ir visuomenėje.

Nuomininkai laimėjo

Chicago. — Vakarietiško miesto dalies nuomininkai paskelbė streiką Windy City Realty Co. ir laimėjo nuo 10 iki 15 procentų nuomų numušimą.

Streikui vadovavo East Garfield Tenant unija. Kompanija sutiko pasirašyti naują kontraktą. Kontrakte įrašyta, kad iš nuomų po du dolerių bus sumokama unijai.

Tvane žuvo 427 žmonės

Lisbon, Portugalija. — Vėlmas čia padarė labai daug nuostolių. Žuvo 427 žmonės, benamių apie 2,000. Daugiausia nukentėjo bėdnuomenė.

IŠ LAIŠKŲ

Gerb. Drauge!

Prąjo spalio šventės, pareikalavusios nemaža rūpesčių ir įtempto darbo daugeliui žmonių. Atpildas už tuos rūpesčius — gražiai nusisėkusios masinės priemonės. Ypač išsime vasarą įvykusios dainų ir sporto šventės, pasižymėjusios savo masiškumu, spalvingumu ir įvairumu.

Gražiai prąjo šventinis paradas Vilniuje ir kituose miestuose. Eisenose dalyvavo tūkstančiai žmonių. Fabrikų kolektyvai ėjo nešini įvairiais plakatais, portretais, gėlėmis. Auto masinose buvo vežami stendai su duomenimis apie darbininkų pasiekimus socialistinėse lenktynėse šventės proga.

Imonių ir įstaigų chorai prąjo pro vyriausybinių tribunų dainuodami smagias dainas, o šokėjai šoko liaudies šokius. Gana įspūdingas Vilnius buvo naktį — jis švietė gausiomis iluminacijomis. Daug džiaugsmo jaunimui suteikė įvairiaspalvis šventinis fejerverkas — 50 šviesos raketinių salvių.

Lapkričio 5 dieną pirmą kartą buvo parodyta V. Laurušo dviejų dalių opera "Paklydę paukščiai". Libreto autoriai A. Kalinauskas ir poetas E. Matuzevičius. Valstybinis akademinių operos ir baletu teatras Vilniuje buvo pilnutėlis

Operos tema — dipukų gyvenimas Vakarų mieste. Susitepę kruvinais darbais hitlerinės okupacijos metais Šefas ir jo bendrininkas Marius atsiduria Vakaruose. Jie "vaduotojai", ir visus, kas mėgina grįžti į gimtąjį kraštą, įvairiomis priemonėmis terorizuoja. Dalyvavusi antifasistinėje kovoje studentė Rūta buvo hitlerininkų suimta ir iš Lietuvos išvežta į koncentracijos lagerį — ji taip pat Vakaruose. Jos jaunystės draugas Tadas atsidūrė Vakaruose draugų suklaidintas, o dabar blaškosi, nežino, kaip surasti kelią į gimtinę.

Rūta pasiryžta grįžti į Lietuvą. Tadas taip pat. O Šefas laikosi nusistatymo: "Nė vienas tautietis neturi grįžti į tėvynę be mūsų valios!". Tai, žinoma, ir Šefo naujųjų globėjų valia. Šefas siūlo Tadiui grįžti į Lietuvą su "vaduotojų" uždavimais. Tadas atsisako, likti išdaviku. Už tai Šefas jį išpasažina mirčiai persauna. Veiksnių spauda mėtoma pėdas: ji vaizduoja Tada buvus "vaduotojų" šalininku, kuris tapęs antifasistu teroro auka. Tadas miršta ant Rūtos kelių, o "paklydę paukščiai" traukia ilgesio kupiną dainą.

Operos kūrėjai pateikė tragiškumo pilną vaizdą iš lietuvių tautos gyvenimo. Išnaudotojų klasių interesų gynėjai šefai ir nariai, degdami neapykantą lietuvių tautai, pasukusiai socializmo keliu, tarnauja vokiškiems fašistams, vykdo jų šlykščiausius uždavimus, o kai hitlerininkų planai žlunga, jie bėga iš savo krašto ir tampa naujų globėjų rankiu.

Dabar jie vaduotojai, veiksniai, panaudojantieji tautiečių patriotinius jausmus savo biznio reikalsams ir visomis priemonėmis draudžiantieji išeiviams pa-

laikyti ryšius su gimtuoju kraštu, kad tik nepaaiškėtų vaduotojų melai.

Pagrindiniai operos veikėjai solistai Elena Saulevičiūtė (Rūta), Virgilijus Noreika Tadas), H. Zabulėnas (Šefas) ir kiti puikiai atliko savo vaidmenis.

Tarybų Lietuvos opera praturtėjo dar vienu aktualiū kūriniu, plėste išplėstą iš gyvosios tikrovės, meniškai nagrinėjančiu lietuvių tautos gyvenimo problemas.

Lapkričio 7 dienos laisvųjų gėjų.

Siūniu porą straipsnių, kuriuos panaudokite "Šviesoje" ar "Laisvėje".

Linkiu viso geriausio.

R. Šarmaitis

Vilnius,

1967. XI. 23

Viena gera draugė korespondentė rašo:

"Rašant šiekias tokias korespondencijas gana dažnai pagalvoju, būtų labai naudinga, jeigu nors retkarčiais asmeniškai bei per laikraštį kas nors pateiktų šokių tokių pastabų korespondentams. Mano nuomone, tada korespondencijos būtų tobulesnės ir naudingesnės skaitytojams, ir laikraščio brangi vieta būtų taupoma.

Pav., aš pati bile ką rašau ir vis su baime, galvoju, gal visai bevertės tie visi rašiniai. Kaip būtų puikiau, jeigu kas patartų ką rašyti ir ką ne. Tiesa, jūs visi darbais apkrauti ir vargiai lieka laiko momentas atsikvėpti..."

Nuo Redakcijos: Kaip tik tame bėda, kad neturime laiko su mūsų mieliais korespondentais laištais susirašinėti ir pasitarti įvairiomis bendromis ir specifiskomis korespondencijų problemomis. Aišku, kad iš tokio dažnaus kontakto būtų daug naudos tiek redakcijai, tiek korespondentams.

Zodis dėl patarimų. Su jais labai sunku. Korespondencijoje pirmoje vietoje turi atsispindėti vietos lietuvių gyvenimas ir veikla. Taip pat, žinoma, reikia nepamiršti ir šiaip savo miesto svarbesnių įvykių. Reikia, kad apie viską būtų kaip žmonės sako, rašoma "trumpai ir drūtai". Bet tai daug lengviau pasakyti, negu padaryti. Mes daviniais. Tadas atsisako, likti išdaviku. Už tai Šefas jį išpasažina mirčiai persauna. Veiksnių spauda mėtoma pėdas: ji vaizduoja Tada buvus "vaduotojų" šalininku, kuris tapęs antifasistu teroro auka. Tadas miršta ant Rūtos kelių, o "paklydę paukščiai" traukia ilgesio kupiną dainą.

Bendrai paėmus, mūsų korespondentai rašo gerai, ir mes visais jais labai didžiuojamės. Visiems esame didžiai dėkingi. Prašome vieno dalyko: nesupykti ant mūsų, jeigu kurią korespondenciją, pagal savo nuožūrą, gerai "apkarpo". Kartais būtinai reikia.

Drauge redaktoriau,

Mažum nepastebėjote apie Graikijoje kančinimą žmonių, priešingų militaristų diktatūrai. Siūniu iškarpa iš "Chicago Daily News". Mat, Detroito "Free Press" ir Detroit News" neišeina, nes išvežiojai streikuoja. Taipgi gausite "Moscow News" atskirame siuntinyje. Raštas apie Kijevą ganėtinai įdomus. Gal rasite ką kitą įdomaus.

Vincent Zabul, Detroit, Mich.

Uraganas nuplakė ir žemaičių kaimus

Laiške brooklynietei sąvoketai (su ja susipažino laike tetos vizito T. Lietuvoje praėjusią vasarą) jaunulė mokinė rašo:

Širdingai sveikiname su Tarybų valdžios 50-mečio jubiliejumi.

Laikraštį "Laisvę" gaudame.

Ne labai seniai per Lietuvą praužė didelis uraganas. Jis padarė daug žalos Pabaltijui. Skaudžiausia nukentėjo Palangos kurortas. Išvertė šimtamėčius medžius, sugriovė daug namų, išlaužė parkus. Vanduo jūroje buvo pakilęs dideliame lygyje. Sudaužė Palangos tiltą.

Mūsų kolūkyje nuvertė aštuonis kolūkio pastatus ir dvi durpyno daržines. Išvertė stulpus. Elektra sugrižo visai prieš šventę. Mokyklai išdaužė langus.

Spalio 50-mečiui paminėti kolūkiečiams buvo suaruštas "Žiburėlis". Per tą "Žiburėlį" geriausius kolūkio žemdirbius apdovanojo garbės raštais ir pinigėmis premijomis. Apdovanojo ir tėvelį. Po to buvo vaisės.

Mokinius taip pat nenu-skriaudė, jiems sueigė buvo kitą vakarą. Dovanėles gavė ir jie. Patenkinti parėjo Onutė, Albertas ir Jolana. Jie taip pat gavo kuklias dovanėles.

Norime paklausti, kaip sekėsi tolima kelionė? Ar leido parsivežti tuos maisto produktus?

Linkime sveikatos ir sėkmės kasdieniniame darbe.

Danutė Gedminaitė

Margininkai
Skuodo rajonas

Vabzdžiai bijo popieriaus

Nešeniai nustatyta, kad paprasčiausiame laikraštiniame popieriuje yra kažkokios medžiagos, kuri nuodija vabzdžius. Netrukus buvo nustatytas ir pats "popierinis faktorius" — jo esama balzaminės baltgėlės medienoje. Matyt, tą medžiagą medis gamina apsaugai nuo vabzdžių.

Tirdami, kaip "popierinis faktorius" veikia vabzdžius, tyrinėtojai nustatė, kad jis giminingas juveniliniam hormonui, kuris slopina vabzdžio vystymąsi. Juveniliniai hormonai seniai domina mokslininkus, ieškančius naujų augalų apsaugos nuo kenkėjų būdų. Ypač vertinga ta jų savybė, kad jie pasižymi specifiniu veikimu — naikina tiksliai atitinkamą kenkėjo rūšį ir netik kenksmingi nei naudingiems vabzdžiams, nei aukštesniesiems gyvūnams. "Popierinis faktorius" gali tapti labai efektyvia priemone, kovojant su medvilninių blakė, kuri kasmet sunaikina iki pusės derliaus Azijoje, Afrikoje ir Pietų Amerikoje.

Matyti tamsoje

Šveicarijoje bandomas prietaisas, kuris padeda gerai matyti tamsoje neapšviestas gatves, pastatus. Tai — infraraudonasis prozektorius, pritvirtintas prie automašinos kabulo. Prietaisas sveria 450 gramų, jo veikimo spindulys siekia 300 metrų.

Amerikos Komunistų Partija ir negrų kovos už lygias teises

IS H. WINSTONO, KOMUNISTŲ PARTIJOS PIRMININKO, PAREIŠKIMO

(Pabaiga)

Dar ne laikas

Todėl mes šiandien atmetame negrų ginkluotą sukilimą. Reikia tačiau perspėti, kad yra labai rimtos tendencijos uždaryti demokratinio proceso kanalus, ir daugelyje vietų tie kanalai jau faktiškai yra užblokuoti. Jeigu taip tęsis toliau, tai negrams neliks kitos išeities, kaip kova su prievartos panaudojimu.

Mes skaitome, kad konspiratyvniai, teroristiniai veiksmai, kurie neparemti masių gyvenimo sąlygų pagerinimo programa ir kurie neturi placiųjų masių paramos, yra neleistini, avantiūristiški, provokaciniai ir politiški nepateisinti. Tokie veiksmai tikrai priveda prie juodųjų žmonių represijų. Mes manome, kad terorizmas negrų tarpe, nukreiptas prieš taip vadinamusius "dėdes Tomus", ir tuos, kurie atsako priimti kai kurių prietamą taktiką, yra ne vietoje, kenksmingi ir tik skaldo kovą už pilną negrų laisvę. Tokie veiksmai taip pat turi būti atmetami.

Šis tas laimėta

Nors mes nepateisiname plėšimo ir deginimo, ir aišku yra, kad riaušės getuose nepagerino nepakenciamų gyvenimo sąlygų, tie stichiniai veiksmai vis dėlto turėjo kai kurių teigiamų rezultatų. Jie parodė visai tautai ir visam pasauliui getų krizės gilumą. Ne vienas baltasis amerikietis skaudžiai suprato, kad gyvenimas mūsų didmiesčiuose taps neįmanomas visiems, jeigu jis nebus pakenciamas juodiesiems gyventojams.

Dar labiau, tos riaušės sustiprino ir pagilino masių neapykantą nusikalstamam karui Vietname ir suaktyvino kovą už to karo užbaigimą. Jos stimulavo kovą už negrų atstovavimą, privedė prie didesnio politinio vieningumo negrų rajonuose, paspartino baltųjų sutikimą rinkti ir priimti juoduosius municipalinius lyderius ir privertė vyriausybę padidinti negrų atstovų skaičių. Negrų skaičiaus padidėjimas valstybinėse įstaigose buvo laimėtas dėl juodųjų getų sukilimo 1967 m.

Tačiau tie, kurie daro išvadą, kad dabar atėjo laikas suteikti juodųjų getų stichinėms riaušėms organizuotą pobūdį, neteisingai įvertina juodųjų rajonų charakterį ir santykius tų jėgų, su kuriais organizuotas ginkluotas sukilimas turėtų skaitytis. 1967 m. riaušių stiprybė buvo jų stichiskumas. Šitoks maištas turėjo simpatiją ir paramą juodųjų tarpe ir privertė didelį skaičių baltųjų geriau suprasti getų krizę.

Visos šalies reikalas

Visai kitas reikalas būtų dabartinėmis sąlygomis turėti pritarimą ginkluotam organizuotam sukilimui juodųjų rajonuose, jau nekalbant apie jų baltųjų kaimynus. Negali būti jokio palyginimo tarp represyvių priemonių, panaudojamų stichinėms

riaušėms malšinti, kokios tos priemonės bebūtų žiaurios, ir tos neribotos jėgos, kurią panaudos valdančioji klasė ir jos vyriausybė prieš ginkluotą sukilimą.

Be abejo, juodieji rajonai turi teisę imtis visų apsigynimo priemonių. Bet artimiausias tikslas dabar yra rasti visos nacijos pritarimą, visų pirma tikrai demokratiškai nusiteikusių baltųjų amerikiečių, ypač baltųjų darbininkų paramą, kurie padėtų baigti su kasmet besikartojančiomis "vasaros skerdynėmis" ir paremtų juodųjų žmonių kovą už būvį.

JAV Komunistų Partijos atviras laiškas, prieš 1967 m. "karštosios vasaros" įvykius adresuotas prezidentui, kvietė prie visų kairiųjų sluoksnių suvienytų veiksmų, nepaisant esant tarp jų nesutarimų, jis kvietė kiekvieną komunistą dėti visas pastangas sujudimui visų susipratusių amerikiečių, baltųjų ir juodųjų, neatidėliotiniams veiksams.

Nebegalima laukti kitos "karštos vasaros." Visi bendra kova turi būti nukreipta jau dabar į pašalinimą nepakenciamų sąlygų, kad nesudarytų ne tik naujos "karštos vasaros," bet ir "šaltos žiemos."

Kovingumas yra būtinas bet kurios efektingos kovos elementas. Atskirų individų drąsa turėjo ir gali turėti žymų vaidmenį šių dienų laisvės kovose. Bet stiprybė yra sugebėjime pakelti masių kovingumą. Individuali drąsa negali to pakeisti. Ji turi lydėti tas kovos formas, kurių imsis juodųjų žmonių masės bet kurioje savo kovos stadijoje.

Veikiant išvien galima vesti efektingą kovą už negrų kontrolę jų gyvenamose rajonuose, kovą už tai, kad federalinė, valstijų ir miestų valdžios išskirtų milijardus rekonstrukcijai ir pagerinimui gyvenimo sąlygų negrų rajonuose, pakeliant juos į vienodą lygį su visa tauta. Šį rekonstrukcijos darbą turėtų atlikti patys negrai, ypač visų specialybių jaunieji dar-

bininkai, gaudami unijų tvarkomas algas.

Durys dar neuždarytos

Juodųjų rajonų vieningumas tikrai sustiprintų negrų tautos jėgas. Klaidinga yra daryti išvadą, kad valdančiųjų sluoksnių ir Johnsono vyriausybės atsakikėjas susirūpinti juodųjų getų krizę reiškia, jog visi demokratiško veikimo kanalai yra uždaryti juodiesiems žmonėms. Tiesa, daug tų kanalų yra resistų ir reikalingų jėgų užblokuoti, bet jie dar nėra uždaryti. Priešingai, per paskutini dešimtmetį negrai pasiekė stipriausią iki šiol mūsų krašte turėtą politinę poziciją.

Tačiau į esminį klausimą — ar bus demokratijos kanalai uždaryti juodiesiems žmonėms, o tai reiškia, kad jie neišvengiamai bus uždaryti ir visiems amerikiečiams — nebuvo duotas teigiamas atsakymas. Yra visos sąlygos dar plačiau atidaryti demokratijos duris. Mūsų pareiga yra kovoti ryžtingai už jų atidarymą ir imtis veiksmų prieš kiekvieną fašistų pastangą jas uždaryti. Tai yra kelias netik prie atskirų laimėjimų, bet tai padės paruošti gerą dirvą kovai už revoliucinius pakeitimus — už socializmą.

Brangiai kainavęs hitlerinio fašizmo patyrimas turi būti mums perspėjimu, jis turi priminti visiems revoliucionieriams ir demokratams tą baisią kainą, kurią teko sumokėti už nesugebėjimą iki galo apginti kiekvieną brangią demokratinę teisę.

Reikia vengti

Daug baltųjų žmonių neteko vilties dėl vis didėjančios mūsų miestų krizės, išsigando po juodųjų getų sukilimo. Rasistai greitai panaudojo šitą baimę savo tikslams. Taip susidarė pavojinga situacija, kuri gali paversti mūsų gatves raudonų mūšių laukais. Bet tuo pačiu metu vis didėja baltųjų žmonių skaičius, kurie supranta pilnos negrų lygybės reikšmę. Tai atsispindi baltųjų sutikime rinkti ir akceptuoti juodu-

jų atstovus. Tai jau yra baltųjų ir juodųjų bendro veikimo ir kovos aukštesnė pakopa.

Mūsų miestų krizė.

Tai įvyko todėl, kad mūsų juodųjų getų krizė atkreipė dėmesį į bendrą mūsų miestų krizę. Nėra galima pašalinti vieną krizę, nepašalinus kitos, o ypač antrosios be pirmosios. Pats gyvenimas riša juodųjų getų problemą su mūsų miestų problema, tame skaičiuje ir baltųjų gyvenamųjų rajonų. Atsakymas į abu šiuos klausimus randasi Washingtono. Turi radikaliai pasikeisti federalinės valdžios pažiūros. Turi būti išskirti pakankami fondai padoriams namams, mokykloms, ligoninėms, transporto priemonėms.

Atsakymu į šiuos klausimus būtų taip pat drastiškas pakeitimas mūsų krašto politikos. Ne karo vedimas, o seniai apleisti taikaus gyvenimo poreikiai turėtų būti pirmos eilės uždavinys. Visų pirma turi būti baigtas neteisėtas Vietnamo karas. Vis daugiau ir daugiau amerikiečių — baltųjų ir juodųjų — dabar mato trijų krizių susipynimą: getų krizę, miestų krizę ir karą Vietname. Nesulaikoma jėga išaugtų, jeigu susijungtų plačios Amerikos liaudies masės kovoję už visų šių nepakenciamų krizių pašalinimą.

Už baltųjų ir juodųjų vienybę

Baltųjų ir juodųjų bendra kova už jų bendrus interesus galės sumažinti tą pavojų, kuris grėsia iš baltųjų rasistų pusės. Į tokią vieningą baltųjų ir juodųjų veikimą visų pažangūs žmonės, o ypač revoliucionieriai, turėtų nukreipti savo pastangas.

Tai vienybei pasiekti pažangūs žmonės ir revoliucionieriai turi drąsiai kovoti prieš rasizmą baltųjų tarpe, jų gyvenamose rajonuose, krautuvėse, įstaigose, mokyklose.

Kova už juodųjų laisvę susilauks ne vien didžiųjų išbandymų, bet ji turi ir daug šansų. Reikia atsižvelgti į abi situacijos puses. Dar labiau, reikia veikti ir veikti vieningai, nedelsiant, kad 1968 metų rinkimai taptų didelių ir pergalingų kovų arena.

Philadelphia, Pa.

Ligonės

Šiuo laiku yra kelios ligonės:

Anna Zalneraitienė gydėsi namie, 1009 Jackson St., ją lankė gydytojas Sveikatai negerėjant, lapkričio 30 d. gydytojas ją pasiuntė į Metropolitan Hospital, 300 Spruce St., ištyrimui.

Nellie Griciūnienė ligos ištyrimui išbuvo ligoninėje 18 dienų. Jau sugrįžo namo, 1415 So. 2nd St. Jaučiasi kiek geriau, bet lankosi pas gydytoją.

Elzbieta Bekampienė prieš tūlą laiką ištiko nelaimę. Grįždama iš velionės Merkienės laidotuvių pakeliui atlankiusi A. Zalneraitienę, ėjo imti busą. Ant šlapios gatvės paslydo, parvirto ir susilaužė ranką. Išimta iš gipso ranką gydosi namie, 345 Covered Bridge Rd., Cherry Hill, N. J.

Mary Skach ištiko strokas, bet jos sveikata gerėja. Jinai jau sugrįžusi iš ligoninės, po gydytojo priežiūra būna namie, 2315 Afton Street.

Nuoširdžiai linkni visoms greitai susveikti ir vėl būti su mumis.

P. Valantienė

Nesmagus įvykis

Lapkričio 30 d. buvo palaidotas Stanislas J. Lešinskas, 53 metų amžiaus. Tai sūnus F. Lešinsko. Jam teko pagyventi fronte antroje pasauliniame kare. Jis mirė nuo širdies priepuolio, vakare tik iš darbo parvykęs.

Nesmagu, kad tiek daug buvusių kare nedagytų senesnio amžiaus. Čia jau gana daug mirė nuo širdies priepuolio buvusių kariautojų.

Stanislavo tėvas jau pagyvenęs. Jam sunku pernešti tokį prietiki. F. Lešinskas nuo senų laikų pažangus, senas kovietis. Kadaiše buvo darbušis LSS kuopos narys, dabar LLD 10 kuopos narys ir stambus spaudos rėmėjas.

Gaila mums F. Lešinsko likimo, nes ir jo sveikata silpnutė.

Linkime Jums pergventi sunkumus.

R. M.

Medford, Mass.

Lapkričio 20 d., ilgai sirgęs, mirė Aleksandras Rudžinskas, sulaukęs 79 metų. Gyveno 11 Crest Road, Medford, Mass.

Paliko liūdesyje žmoną Pauliną, sūnų Frank, marčią ir porą anūkų. Buvo pašarvotas Beals graboriaus koplyčioje. Palaidotas lapkričio 22 d. Oak Grove kapinėse.

Draugas A. Rudžinskas buvo progresyvis žmogus. Su visais draugiškai gyveno. Kadaise priklausė prie LLD 8 kp. Cambridge, Mass., kol kuopa gyvavo. Nuo 1938 metų priklausė prie LDS 163 kuopos.

Lai būna jam lengva šios šalies žemelė, o užuojauta jo žmonai, sūnui Frank ir kitiems jo artimiesiems.

S. Rainard

Iš anksto galvokime, kaip kuo sekmingiausiai praveisti šį rudenį Laisvės vėjų gavimui naujų skaitytojų.

Torrington, Conn.

Lapkričio 28 d. buvome nuvažiuoję į Torringtoną su "Laisvės" vėjais reikalais. Sustojome pas A. Marshallus. Jie atsinaujino "Laisvės" prenumeratą ir pasakė mums nemalonią žinią, kad Julius Budelis, kuris gyveno ant tos pačios gatvės, yra miręs rugpjūčio 26.

Nuėjau pasikalbėti su jo žmona. Radau ją labai susijaudinusią. Ji labai apgailestauja savo vyro. Pasakojo man verkdamą, kaip jis sunkiai sirgo ir kaip ji namuose prižiūrėjo jį. Sirgo apie kelis mėnesius ir mirė sulaukęs 73 metus. Buvo palaidotas su religinėmis apeigomis rugpjūčio 28 d. St. Francis New Cemetery.

Nuliūdime liko jo žmona Albina, sūnus Richard New Yorke, dvi dukterys — Mrs. Lillian Thiede Torrington ir Miss Julia Budelis New Yorke. Taipgi paliko devynis anūkus ir kelis brolio ir sesers vaikus Lietuvoje.

Buvo gimęs ir augęs Lietuvoje, Lipniūno kaime, Leipalingio parapijoje. Atveit, vyko į šią šalį prieš apie 50 metų ir visą laiką gyveno Torringtone. Dirbo New York, New Haven and Hartford Railroad Co. Prieš kelerius metus buvo išėjęs į pensiją. Jis buvo narys Torrington Aerie FOE, Lithuanian American Citizens' Club ir Lithuanian American Benefit Club.

Buvo labai draugiškas ir gero būdo žmogus ir su visais gražiai sugyveno. Pažinojome jį per daugelį metų. Buvo "Laisvės" skaitytojas, susipratęs žmogus. Susipažino su juo jau prieš daugelį metų, kada mes nuvažiuodavome į Torringtoną su "Laisvės" vėjais reikalais ir pirmiausia sustodavome pas J. Budelius. Jis važinėdavo su mumis pas "Laisvės" skaitytojus, nurodydamas gatves, ir taipgi pagelbėdavo ieškoti naujų skaitytojų.

Jis daug kartų suorganizavo Torringtono žmones ir atvažiuodavo į Waterbury į mūsų parengimus, kad juos paremtų. Labai gaila tokio žmogaus, bet ką padaryti, kad taip gamtoje yra.

Išėjęs ramiai, Juliau, šios šalies žemelėje, o likusiai jo žmonai, dukterims, sūnui ir kitiems artimiesiems jo giminėms gili užuojauta jų liūdnėje valandoje.

M. ir J. Svinčūnai

Aforizmai

● Per visą žmonijos istoriją niekas niekad nepersiekiojo satyros. Buvo persiekiojama tik satyroje esanti tiesa.

● Naują žodį mene gali tarti tik toksai žmogus, kuriam trūksta erudicijos, ir todėl jis nežino, kad viskas jau buvo pasakyta.

● Kuo aukštesnis pjedestalas ant kurio užlipo nykštukas, tuo geriau matyti, kad jis nykštukas.

● Katė yra visai nuoširdi, tvirtindama, kad ji myli peles.

● Žmogaus gyvenimas darosi vis ilgesnis. Atseit, galėsime ilgiau viltis, kad kuomet nors kažką sukursime.

● Mums sunkiau gyventi, negu mūsų protėviams, nes mums tenka įsigyti daug daugiau daiktų, palengvinančių gyvenimą.

Nepakanka tik dirbti, reikia ir mokėti dirbti. Nepakanka tik mokėti dirbti, reikia ir dirbti.

(Versta iš rusų kalbos)

"Šluota"

Amerikiečių nuostoliai: 110,140

Washington. — Valdžios statistikų apskaičiavimu, nuo 1961 m. sausio 1 d. iki 1967 m. lapkričio 18 d. amerikiečių nuostoliai Vietname užmuštais, sužeistais ir dingusiais: 110,140. Partizanų apskaičiavimu, amerikiečių nuostoliai yra daug didesni.

DĖMESIO! NAUJAS ATVEŽIMAS SOVIETISKŲ PREKIŲ TIK DABAR PRISTATYTAS DOVANŲ GAUSYBĖ

GINTARO
SIDABRINIŲ APYRANKIŲ
FILIGRANIAI STIKLAI
SPIŽINIAI DAIKTAI
UKRAINŲ IR RUSŲ CERAMIKAI
(puikūs statulai)
PORCELENO DAIKTŲ
IR DAUGELIS KITOKIŲ DAIKTŲ

MEDINĖS PREKĖS
KHOKHLOMA
GORODETSKOE
BOGORODSKOE
GUZULSKOE
MATRIOSHKAS

KAVIARO
RIGOS ŠPRATŲ
STURGEON (Eršketas)

GAUNAMA MŪSŲ PARODOS RUMUOSE ARBA SEKAMUOSE SKYRIUOSE:

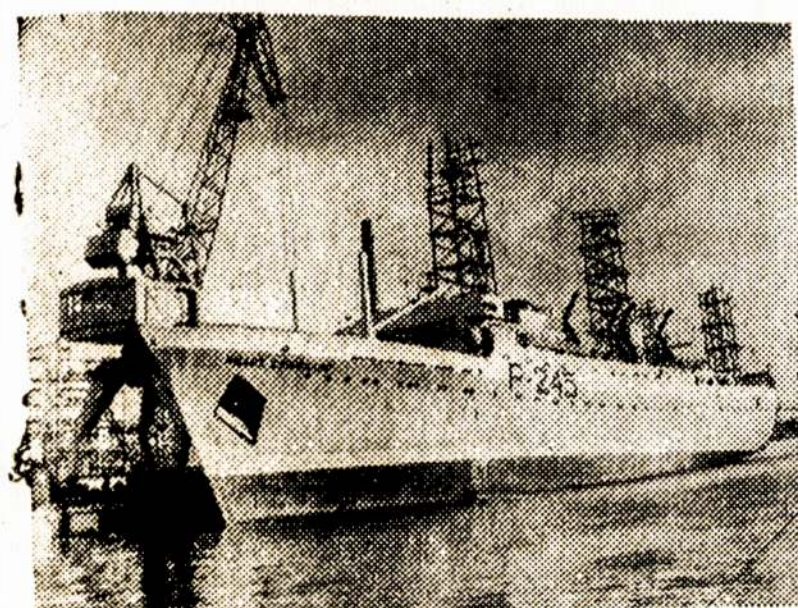
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106
Tel. 215 WA 5-3455
ar į bile mūsų skyrių.

COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.
45 West 45th St., New York, N. Y. 10036
Tel. 212 CI 5-7905
ar į bile mūsų skyrių.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. 212—581-7729
ar į bile mūsų skyrių.

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Avenue South, New York, N. Y. 10003
Tel. 212—228-9547

Klaipėdos "Baltijos" laivų statykloje į vandenį nuleistas naujas didysis žvejybinis traleris-šaldytuvas, pavadintas bebaimio latvių tautos sūnaus TSRS Didvyrio Imanto Sudmalio vardu. DŽTŠ "Imantas Sudmalis" — tai 3,670 tonų vandens talpos žvejybinis laivas, statomas kaimyninės Latvijos žvejams. Traleryje sumontuoti galingi šaldymo įrengimai, įgalinantys tiesiog žūklės rajone gaminti gatavą žuvis produkciją ir pašarinius žuvis miltus.

Nuotraukoje: DŽTŠ "Imantas Sudmalis."

B. Aleknavičiaus (ELTOS) nuotr.

VAIVORYKŠTĖ LAUMĖ

Vaivorykštė Laumė iškarstė Palas ant elektros vielų	Iškilusių,—
Keliaut pasidarė nekaršta,	✓ėsu,
Ir iš padžiautų jos palų—	Debesų
Ims lašėt ant laukų	Ir miškų
Palaima tarsi iš dausų.	
Vaivorykštė Laumė užstūmė Pakurą saulės pečiadangte	Sandara;
Ir ji plieskus per aukštą atstumą	Kaitra
Liepsningai aitria, tvankia	
Nūn apgaubta, pridengta	Ir sunkia,
Nebekaitins svaiga atžaria.	Lyg skara
Vaivorykštė Laumė valstiečiui Nuo seno meilinga, dosni	
Kai ji dryžą lanką išriečia	Ir kilni;
Jis žino — buš duona skani	Skaisti,
Vaivorykštei lenkias nūn dūmai tiršti	Ir skalsi;
Ji miela ir tvankiam didmiesty!	Ir karšti,—
	J. Subata

Rochester, N. Y.

Iš parengimo spaudos paramai

Lapkr. 26 d. LLD 50 kp. ir 110 kp. turėjo parengimą spaudos paramai.

Publikos buvo apie 50. Pagal mūsų koloniją, tai neblogai.

Reikia pasakyti, kad mūsų spaudos gerų rėmėjų apie 10 negalėjo dalyvauti parengime, nes sveikata neleido.

Tačiau dalyvavusieji savo gausia parama nestubėjo rengėjus. Uždarbio liko 205 doleriai.

Matau reikalą pasakyti priežastį gerų pasekmių. J. Stančikas LLD susirinkime pasakė, kad jo žmonai sergant, jis negali dalyvauti veikime, tai nupirks gerimus parengimui. Jo dovaną buvo \$10.50.

Kiti prisidėjo prie maisto pirkimo po \$5. S. Gendrenas, Žinomas, Černauskas, Palskys, Barauskas, Orlauskas, Malinauskas. F. Kontenis \$2, LLD 50-osios ir 110-osios (moterų) kuopų dovanos po \$15.

Tai taip parengimas prasidėjo su gera pradžia.

Bilietų neturėjome. Ant skelbimo iškabos buvo pažymėta — pietūs \$2.00.

Ir štai kaip publika atsiliepė su dovanomis: A. Orlauskas \$12, G. Savage \$10, R. Antanavičienė \$6. Po \$5: Griciai, Žukauskas, Čer-

nauskai, Visnor, Daukas, Novak. Po \$4: Rinkevičiai, Baganskai, Pakalnis, Savarinas, Palskis, Žinomas. Po \$3: M. Zemaitienė, Kurkulis, J. Zemaitis. Po \$2: Poškienė, Dirsienė, Baltakienė, K. Zemaitienė, Galinaitienė, Zinkus, Vilimaitienė, Gendrenas, Grižienė, E. Usevičienė, Vaitonis ir Greibienė.

L. Bekešienė aukėjo bonką vyno, padaryta \$6. Palskienė aukėjo tortą, padaryta \$6.28. O. Malinauskienė dovanavo kalėdų bakpą.

Nuo baro įplaukė \$20.40. Maisto parduota už \$7. Jonas Valtas dovanavo "Laisvę" \$25.

Padalinę uždėmė sekamais: "Laisvė" \$80, "Vilniai" \$65, "Liaudies Balsai" \$60.

Virėjos tų skanių pietų buvo: K. Zemaitienė, J. Kontenienė, V. Bulienė, M. Vinik ir A. Zagis. E. Usevičienė patarnavo prie stalo.

F. Kontenis dirbo už baro. R. Barauskas parodė gražių filmų.

Po trumpą kalbą sakė P. Malinauskas, R. Antanavičienė ir R. Pakalnis; pirmininkavo B. Černauskas.

Turėjome viešnią R. Antanavičienę iš Toronto. Viešnia sakė: "Negaliu atsistebėti jūsų publikos dosnumu: davė pinigų maistui pirkti, mokasi už pietus ir dar aukoja.

Taip tas publikos gausus aukojimas padarė parengimą pasekmingu.

R. Černauskas

Naujų statybų miestas

Plungė. — Miesto parastyje sparčiai kyla Plungės pramonės milžino — minkštos dirbtinės odos gamyklos korpusai. Netrukus prabėgti pora metų — gamyklos korpusai. Netrukus prabėgti pora metų — ir naujoji įmonė išleis savo pirmąją produkciją. O projektuoti jai jau ruošia dokumentaciją kitų gamyklų statybai. Netrukus čia bus pradėti pamatai chemijos, kombinuotų pašarų gamykloms ir kitoms įmonėms. Tik šiais metais Plungės gyventojai gaus 4160 kvadratinį metrų gyvenamojo ploto. Be to, eilė namų stato atskiros ministerijos ir žinybos, stato ir gyventojų kooperatyvai.

Jau suprojektuotas 250 lovų ligoninės kompleksas, ateinančiais metais bus pradėta 100 vietų viešbučio statyba. "Linų audinių" fabriko darbininkų vaikai šiemet gauna 140 vietų vaikų darželį-lopselį, o projektuojai jau pradeda ruošti dokumentaciją dar vienos tokio tipo 280 vietų įstaigos statybai. Jau ruošiamą projektinę užduotį dujofikuoti miestą gamtinėmis dujomis.

Apie karo nusikaltėlius ir jų baudimą

Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojos ir Užsienio Reikalų Ministrės Leokadijos Diržinskaitės pasisakymai 22-oje Asamblėjos sesijoje.

Kaip mes jau pranešėme, Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoja ir Užsienio Reikalų ministras Leokadija Diržinskaitė atstovauja Tarybų Sąjungą dabar vykstančioje Jungtinių Tautų Asamblėjos 22-oje sesijoje. Dvi jos kalbos, pasakytos trečiajame asamblėjos komitete ryšium su svarstomu čia karo nusikaltėlių klausimu, padarė čia didelį įspūdį.

Pateikiame čia šių dviejų kalbų santraukas. — Red.

Gerbiamoji Pirmininke!

Klausimas dėl karo nusikaltėlių ir nusikaltėlių prieš žmoniją, kuris šiuo metu yra svarstomas Trečiajame Komiteite ir kuris stovi SNO organų dienotvarkėje jau keletą metų, yra vienas iš svarbiausių ir aktualiausių klausimų, reikalaujančių neatidėliotino išsprendimo.

Niekad negalės užmiršti pasaulio tautos, o ypač tarybinė liaudis, netekusi antrajame pasauliniame kare vien tik užmuštais daugiau negu 20 milijonų žmonių, tų siaubingų nusikaltimų, kuriuos padarė hitleriniai žudikai. Šimtai tūkstančių žmonių žuvo ne nuo bombų arba artilerijos šovinių sprogimo. Daugiau negu 12 milijonų žmonių buvo nukankinta masinio naikinimo priemonėmis.

Baisus hitlerininkų siautėjimas

Koncentracijos stovyklos, sudegintų žmonių pelenų krūvos, moterų plaukų štabeliai, grioviai, pripildyti vaikų, moterų ir senų lavonų, liudija be žodžių apie negirdėtus nusikaltimus, apie kančias, kurias pergyveno fašizmo aukos.

Fašistiniai okupantai Tarybų Sąjungoje visiškai arba dalinai sunaikino ir sudegino 1,700 miestų, daugiau negu 70 tūkstančių sodžių ir kaimų, sudegino ir sugriovė virš 6 milijonų pastatų.

Kančias ir nuostolius hitlerininkai atnešė ne tik tarybinei liaudžiai. Jie padarė didžiulių nuostolių Lenkijos, Jugoslavijos, Čekoslovakijos, Prancūzijos, Anglijos žmonėms, iš dalies ir Belgijos, Norvegijos, Danijos ir daugelio kitų šalių tautoms. Hitlerinių mirties fabriku dūmai smilko visoje Europoje. Osvencimas ir Buchenvaldas, lenkų sostinės Varšuvos, Anglijos miesto Coventry, čekų kaimo Lidice, prancūzų kaimo Oraduro ir Lietuvos Pirciupio tragedijos išlikę žmonijos atmintyje visiems laikams kaip kaltinimas fašizmui.

Tarybinė armija pastojė kelią

Žinoma yra taip pat, kad hitlerinės ordos įsiveržė į Afrikos kontinentą, kur jos stengėsi vykdyti savo nusikaltamus darbus. Vokiečių agresijos ir kitų tautų pavergimo planai numatė ir įsiveržimą į Azijos, ypač Indijos ir Pakistano teritorijas, tačiau čia kelią jiems užstojo Tarybinė armija. Tuose kraštuose taip pat buvo numatyta įvesti fašistinę "naująją tvarką" su visomis jos piktadarybėmis ir žiaurumais.

Hitlerinė agentūra vedė savo nusikaltimą darbą ir daugelyje Lotynų Amerikos šalių.

Todėl klausimas dėl karo nusikaltėlių nubaudo ir nepritaikymo jiems ir nusikaltėliams prieš žmoniją įsienėjimo terminų liečia ne tik atskiras šalis arba vien Europos kontinentą, bet visų kontinentų valstybes ir turi plačiąją tarptautinę reikšmę. Tai buvo patvirtinta jau prieš daugelį metų, kai prie 1945 m. rugpjūčio 8 d. susitarimo tarp TSRS, JAV, Anglijos ir Prancūzijos dėl patraukimo teisman ir nubaudo svarbiausių vokiečių karo nusikaltėlių, prisidėjo ne tik daug Europos šalių, bet ir Azijos, Afrikos, ir Lotynų Amerikos valstybės.

Tai yra patvirtinama ir dabar, kai informacija apie priemones, kurių imasi valstybės dėl patraukimo teisman ir nubaudo karo nusikaltėlių, yra pateikiama daugelio valstybių. Pagaliau visuotina, tiesiog universalinė reikšmė klausimo dėl įsienėjimo terminų nepritaikymo karo nusikaltėliams buvo išreikšta Ekonominės ir Socialinės Tarybos 1,158 (XLI) rezoliucijoje, kurioje Taryba kviečia "visas valstybes imtis visų priemonių, kad nebūtų pritaikomi įsienėjimo terminai karo nusikaltėliams prieš žmoniją".

Pastaba Graikijos atstovai

Mes čia girdėjome, kokių disonansų nuskambėjo Graikijos atstovės pasakytą žodžiai. Ji prašo dovanoti nusikaltimus prieš žmoniją, humaniškai pasielgti su nusikaltėliais. Tačiau ji nutylė, kaip elgtis jos valdžia su tais Graikijos liaudies atstovais, kurie gina taiką ir teisingumą, demokratiškas teises. Su šiais žmonėmis Graikijoje elgiamasi ne humaniškai, jie yra visokiais būdais persekiojami ir naikinami.

Mūsų delegacija įžiūri Graikijos atstovės asmenyje karo šalininkų ir fašistinių generolų garsiakalbį. Tik tai taip jos pasisakymą supranta mūsų delegacija.

Negalima dovanoti budeliams

Mano akyse nuolatos stovi užrašai Kauno IX forte, padaryti Prancūzijos, Lenkijos ir kitų kraštų karo belaisvių prieš juos vedant sušaudyti. Jie prašė gyvųjų niekad nedovanoti hitlerininkams budeliams jų nužudymą.

Našlės ir našlaičiai, tėvai ir motinos, broliai ir seserys, giminės tų, kuriuos nukankino ir nužudė nacių budeliai, nešioja ir visada nešios savo širdyse nesu-

grąžinamo nuostolio skausmą. Jie niekad nesiliaus reikalavę griežtos bausmės už šias piktadarybes.

Žmonės reikalauja, kad visi karo nusikaltėliai, kur jie besislapstyti nuo pelnytų bausmės, gautų savo atpildą. Bet kokios pastangos nuimti nuo karo nusikaltėlių atsakomybę arba juos amnestuoti negali būti vertinamos kitaip, kaip įžaidimas ir pasijuokimas iš žuvusių nuo fašistinio maro.

Štai kodėl su tokiu pasipiktinimu visų tautų, patyrusių ant savęs fašistinės vergijos siaubą, buvo sutikti Vokietijos Federatyvinės Respublikos vyriausybės veiksmai, siekiantieji pritaikyti įsienėjimo terminus nusikaltimams, padarytiems antrojo pasaulinio karo metu, ir reabilituoti fašistinius žudikus.

Jie nenubausti

Daugelis karo nusikaltėlių, nejausdami jokio sąžinės graužimo, ramiai sau tebegyvena. Generolas Hozingeris, hitlerinėje kariuomenėje turėjęs aukštus postus, įsakinėjęs vykdyti masines žudynes ir pats įsėjęs dalyvavęs, vis dar tebėra generolas ir net kurį laiką užėmė atsakingą postą NATO kariniame aparate.

Lammerdingas, aukštas SS divizijos "Das Reich" karininkas, įsakęs pakarti 100 patriotų Tiulio mieste, nužudyti visus sudegintojo Oraduro kaimo gyventojus, iki šių dienų gyvas ir sveikas, nepaisant to, kad prancūzų tribunolo buvo nuteistas mirti. Jis Diuselдорfe vadovauja įmonei, kuri duoda jam nemažą pelną.

Tai tik keli pavyzdžiai, kurie rodo, kad valdantieji VFR sluoksniai niekad nesistengė bausti nusikaltėlius prieš žmoniją asmenis. Kaip žinome, daugelio šalių vyriausybės ir parlamentai priėmė atitinkamus nutarimus, neleidžiančius taikyti įsienėjimą nacistiniams karo nusikaltėliams. Vienintelę išimtį sudaro VFR, kuri po ilgų debatų atsisakė tai padaryti.

Naciai kriminalistai Vakarų Vokietijoje

Nacistiniai budeliai VFR gyvena laisvai po Bonos vyriausybės sparnu. Nors, visuomenei spaudžiant, VFR kai kada surengia nacistų teismo procesus, tačiau bausmės arba būna juokingai lengvos, arba nusikaltėliai yra visai paleidžiami laisvėn. Iš viso per paskutinį laiką VFR buvo patraukta atsakomybėn už sunkius nusikaltimus fašizmo laikais 12,457 asmenys, bet kas antras iš jų buvo išteisintas. Dar daugiau, buvusieji karo nusikaltėliai dabar užima svarbius postus valstybiniame aparate ir VFR kariuomenėje.

Atkaklus pasipriešinimas Bonos vyriausybės pelnytai nubausti karo nusikaltėlius alkėja nors ir iš to fakto, kad iš 6,000 esančių, dėl kurių kaltės Osvencime žuvo 4 milijonai žmonių, faktinai patraukta atsakomybėn tik 40.

Nacistinių nusikaltėlių pastangos prisidengti įsienėjimo terminais savo nusikaltimams pateisinti negali nieko įtikinti, kad jų piktadarybės prieš žmoniją galėtų būti jiems dovanotos.

Tarybinė delegacija pabrėžia, kad kitoje vokiečių valstybėje — Vokietijos Demokratinėje Respublikoje — vyksta nuolatinis nacistinių karo nusikaltėlių persekiojimas. VDR 1964 m. rugsėjo 1 d. priimtas specialus įstatymas dėl įsienėjimo nepritaikymo tokiems nusikaltėliams.

Visoje kriminalinės teisės istorijoje nebuvo nė vieno kriminalinio kodekso, nė vieno kriminalinio įstatymo, numatančio tokius bausius ir masiškus nusikaltimus prieš milijonus žmonių ir ištisas tautas, kaip kad padarė nacistai.

Pavėlavimų bausti negali būti

Todėl jokie įsienėjimai tokiems nusikaltimams negali būti taikomi. Reikia taip pat turėti omenyje, kad šiuolaikinė tarptautinė teisė iš viso nežino įsienėjimo. Atvirkščiai, tarptautinėje teisėje nuo seno egzistuoja visiškai aiškus principas apie įsienėjimo nepritaikymą karo nusikaltėliams ir nusikaltėliams prieš žmoniją.

Viso pasaulio dori žmonės tikisi, kad Jungtinės Tautos užfiksuos šį egzistuojantį tarptautinę teisę principą tarptautinės teisės dokumente — konvencijoje.

Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius, Žmogaus Teisių Komiteto prašomas, ištyrė šį klausimą, išnagrinėjo atitinkamus aktus, valstybių įstatymus, tarptautinės teisės doktrinas ir tarptautinę praktiką. Visa tai aiškiai įrodė teisminį principą, pagal kurį įsienėjimas neturi būti taikomas asmenims, įvykdžiusiems karo nusikaltimus prieš žmoniją.

Žmogaus Teisių komisija 1967 m. vasario-kovo mėnesiais savo 23-oje sesijoje svarstė Generalinio Sekretoriaus paruoštą konvenciją projektą. Reikia pažymėti, kad, nepaisant tam tikrų konvencijos projekto trūkumų, jis gali būti priimtas kaip pagrindas šiam tarptautinės teisės dokumentui.

Svarstant šį konvencijos projektą dėl karo nusikaltėlių nubaudo, tarybinė delegacija kartu su socialistinių šalių ir eilės kitų — Afrikos ir Azijos — šalių delegacijomis dėjo visas pastangas paruošti konvencijos tekstą.

Tuo pačiu laiku kai kurių Vakarų valstybių delegacijos Žmogaus Teisių komisijoje stengėsi susilpninti konvencijos projektą, įtraukdamos į jį tokius pasiūlymus, kurie faktinai panaikintų konvencijos efektingumą ir duotų VFR galimybę tęsti savo karo nusikaltėliams nuolaidžiavimo politiką.

(Bus daugiau)

Studentai kaltina valdžią nieko nedarė nuo potvilio. — Universiteto apsaugai žmonių gyvasčių. — Tvano metu žuvo 457 žmonės. — Studentai kaltina Portugalijos valdžią, kad ji beveik

KNYGOS KNYGOS KNYGOS

LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJA PARDUODA LABAI NUPIGINTA KAINA KNYGAS
IŠSIGYKITE SAU, SAVO DRAUGAMS IR GIMINĖMS LIETUVOJE
VIENA KNYGA - - 50c

Kas pirsks už \$2 vertės — gaus 5 knygas

Grozinė literatūra:

"ALIEJUS" - - - - -	Upton Sinclairio
"ALGIO LUMBIO NUOTYKIAI" - - - - -	R. Mizaros
"PETRO CVIRKOS APSAKYMAI" - - - - -	
"POVILAS JURKA" - - - - -	R. Mizaros
"UKANOS" - - - - -	R. Mizaros
"ŠLIPTARNIAI" - - - - -	Al. Margerio
"PROŠVAISTĖS" - - - - -	J. Kaškaičio
"DZIAUGSMAI IR SELVARTAI" - - - - -	A. Dagilio
"SPALIS IR KITOS APYSAKOS" - - - - -	

Memuarinė literatūra:

"ATSIMINIMAI IR DABARTIS" - - - - -	L. Prūseikos
"ITE, MISSA EST" - - - - -	J. Ragausko
"IS ATSIMINIMŲ" - - - - -	J. Kaškaičio
"ZVILGSNIS Į PRAEITĮ" - - - - -	R. Mizaros

Knygos apie Lietuvą:

"LIETUVIŲ TAUTINIO ATBŪDIMO PIONIERIAI" - - - - -	A. Petrikos
"PRISIKELUSI LIETUVA" - - - - -	A. Bimbos
"LITHUANIA — PAST & PRESENT" - - - - -	(angliškai)
"150 DIENŲ TARYBŲ LIETUVOJE" - - - - -	Al. Margerio
"NAUJOJI LIETUVA" - - - - -	A. Bimbos
"LIETUVIŲ MENO ISTORIJOS BRUOŽAI" - - - - -	J. Jurginio
"DIDYSIS LIETUVIŲ TAUTOS PRIEŠAS" - - - - -	(Daugelio autorių)
"JAUDINANTYS SUSITIKIMAI" - - - - -	Ievos Mizarienės

Įvairiais klausimais:

"AMERIKOS PREZIDENTAI" - - - - -	A. Bimbos
"VIREJA" - - - - -	K. Petrikienės
"RELIGIJA" - - - - -	S. Matulaičio
"PASAKOJIMAI IŠ ISTORIJOS" - - - - -	D. M. Solomsko
"PRELATAS OLSAUSKIS" - - - - -	J. Kauneckio
"KELIAS Į NAUJĄ GYVENIMĄ" - - - - -	A. Bimbos
"LLD IR PAZANGIEJI LIETUVIAI" - - - - -	A. Petrikos

Brošiūros po 25c:

"KAIP BŪTI JAUNAM NET IR SENATVEJE" - - - - -	Dr. J. J. Kaškačiaus
"SALOMEJA NERIS" - - - - -	A. Venclovos

Jūsų pasirinktas knygas pasiuntimui į Lietuvą, mes galime pasiųsti iš Centro jūsų nurodytu adresu, jeigu pridėsite 25 centus kiekvienos knygos pasiuntimui.

L. L. D. CENTRAS

IEVA MIZARIENĖ, sekretorė

102-02 Liberty Ave.

Ozone Park, N. Y. 11417

'LAISVĖS' VAJUS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Valys Bunkus, vejasi connectikiečius: Jis pridavė pūstą atnaujinimų. Senas Juozas pridavė atnaujinimų. V. Vilkauskas, iš St. Petersburg, Fla., beveik su kiekvienu siuntiniu prisiunčia naują prenumeratą. Ši syki irgi gauta nauja prenumerata, ir atnaujinimų.

New Jersey valstijos vartininkas K. Paciūnas, elizabetietis, prisiuntė atnaujinimų.

So. Bostonui pasidarbavo S. Rainard su nauja prenumerata ir atnaujinimais, taipgi atnaujinimų prisiuntė E. Repšienė.

J. Jaskevičius, Worcester, Mass., prisiuntė naują prenumeratą ir atnaujinimų.

George Shimaitis, Brockton, Mass., prisiuntė atnaujinimų. Jam pagelbėjo jo kaimynas S. Puidokas, iš Rumford, Me., su atnaujinimais.

Margaret Valilionienė, Miami, Fla., prisiuntė dvi naujas prenumeratas ir atnaujinimų.

M. Uždavinis, Norwood, Mass., prisiuntė naują prenumeratą ir atnaujinimų.

Tai taip pasidarbavo pirmieji dešimt vartininkų. Nuo kitų gauta sekamai:

J. Purtkas (LLD 87 kp., Pittsburgh, Pa., prisiuntė naują prenumeratą ir atnaujinimų. V. Taraškienė, San Francisco, Calif., naują prenumeratą ir atnaujinimų. Atnaujinimų prisiuntė: R. Merkis, Philadelphia, Pa.; M. Kazlauskienė ir H. Žukienė, Binghamton, N. Y.; I. Kleivinskas, Scranton, Pa.; M. Ziedelis, Nashua, N. H.; A. Bernotienė, Los Angeles, Calif.; L. Tilvikas, Easton, Pa.; Eva Kralikauskienė (prisiminiai mirusio vyro Vinco, buvusio vartininku), Lawrence, Mass.; K. Naravas, Shenandoah, Pa.

AUKŲ Į FONDĄ GAUTA SEKAMAI:

M. Uždavinis, Norwood, Mass., prisiuntė blanką ir \$94. Aukojo:

LLD 9 kuopa	\$50.00
L. M. Trakimavičiai	11.00
Wl. Žilaitis	10.00
A. Barisger, Canton	6.00
M. Krasauskienė	6.00
Nellie Grybienė	5.00
M. Uždavinis	5.00
B. Sarapienė	1.00

K. Naravas, Shenandoah, Pa., prisiuntė \$46. Aukojo:

Agota A., Minersville	\$28.00
F. Čižauskas	6.00
K. E. Motuzai	6.00
K. A. Naravai	5.00
F. Pikūnas	1.00

Gerb. "Laisvės" Administracija: Siunčiu čekį vertės \$25. Tai bus auka nuo Detroito Lietuvių Moterų Pažangos Klubo. Geriausi linkėjimai ateinančioms metams ir kad sulauktumėm taikos visame pasaulyje! Draugiškai, A. Wardo, Detroit, Mich.

K. Paciūnas, Elizabeth, N. J., prisiuntė \$22. Aukojo:

L. Novak, Cranford	6.00
P. Vaičionis, Cranford	6.00
B. Makutėnienė, Cranford	5.00
A. Saulėnas, Somerville	3.00

Po \$1: G. Kazlauskas, elizabetietis, ir K. Čiurlis, pattenburgietis.

M. Svinčūnienė, Waterbury, Conn., prisiuntė \$15. Aukojo:

Klem Yenkeiliūnienė	\$6.00
Ida Ablazienė	6.00

Po \$1: A. Latožius, Mrs. V. Barkauskas ir J. Kidulas.

Nuo kitų gauta sekamai:

K. E. Žukauskai, Seattle, Wash.	\$50.00

ŠVENČIŲ PROGA

Pas mus galite įsigyti Kalėdų ir Naujų Metų švenčių proga visokių KNYGŲ, PLOKSTELIŲ, ŽURNALŲ, LAIKRAŠČIŲ.

Turime didelį pasirinkimą—
IVAIRIŲ VAIKAMS ŽAISLŲ
GINTARINIŲ KARIELIŲ, SAGUČIŲ, AUSKARŲ, ir kitokių dalykėlių.
MENINIŲ ALBUMŲ.
LIETUVIŲ KALBA KNYGŲ, PLOKSTELIŲ DOVANŲ.

Rašykite dėl mūsų periodinio katalogo.

PRASOME RASYTI ANGLŲ KALBA

Užsakykite per laisvą arba atkelkite ir pasirinkite. Mūsų KRAUTUVĖS VALANDOS: pirmadienį, antradienį, ir penktadienį, nuo 10 v. ryto iki 6 v. vakaro; ketvirtadienį, nuo 10 v. ryto iki 7 v. v., o šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro.

Four Continent Book Corporation
156 Fifth Ave., N.Y.C., 10010. Tel. CHelsea 2-4500

A. L. W. 142 kp. (per J. Purtkę), Pittsburgh, Pa.	25.00
L. E. Janis, Portland, Oreg.	21.00
C. P. Lewis, Los Angeles, Calif.	11.00
A. Petraitis, Brooklyn, N. Y.	10.00
A. N. Iešmantai, Queens Village, N. Y.	10.00
Paul Petraitis, Brighton, Mass.	10.00
J. Smith, Bethlehem, Conn.	9.00
Martha Kirk, Seattle, Wash.	8.00
Eva Kralikauskienė, Lawrence, Mass.	7.00
L. Tilwick, Easton, Pa.	7.00
F. M. Saulėnai, Worcester, Mass.	6.00
J. Gluoksnis, Scranton, Pa.	6.00
B. Samoska, Orlando, Fla.	6.00
S. Kazokytė-Jones, Frackville, Pa.	6.00
Walter Lyles, Sr., Murrysville, Pa.	6.00
F. Vaivila, Hamilton, Canada	5.00
Jonas Purtkas, Pittsburgh, Pa.	5.00
Geo. Urban, Detroit, Mich.	5.00
L. Pluta, Dorchester, Mass.	5.00
P. S. Švelnikas, Easton, Pa.	5.00
A. Slapikas, Easton, Pa.	5.00
C. Koloscz, Halifax, Mass.	5.00
W. J. Dūda, Woodbury, Conn.	5.00
S. Puidokas, Rumford, Me.	5.00
V. Staugaitis, W. Suffield, Conn.	5.00
Bevardis, Woodhaven, N. Y.	5.00
John Dittkus, Kenosha, Wis.	5.00
John ir A. Strich, Kenosha, Wis.	5.00
Helen Zukas, Binghamton, N. Y.	5.00
LLD 20 kp., Binghamton, N. Y.	5.00
D. Norwich, Montreal, Canada	5.00
Ch. Meškėnas, Brooklyn, N. Y.	5.00
F. Balčiūnas, San Leandro, Calif.	4.00
W. Briedis, Nashua, N. H.	4.00
J. Briedis, McKees Rocks, Pa.	3.00
A. Waznys, Richmond Hill, N. Y.	3.00
J. Zemaitis, Cleveland, Ohio	3.00
S. Gergelis, New Egypt, N. J.	3.00
J. Grinevičius, Throop, Pa.	2.00
A. Vasil, So. Boston, Mass.	2.00
A. Stukas, Lewiston, Me.	2.00
Sophie Egounis, Rowley, Mass.	2.00

Po \$1: P. Astyla, Hamilton, Canada; M. Shipman, A. Narusevičius, O. Spakauskas, J. Palionis, K. Kasulis, Worcester, Mass.; M. Green, P. Siusas, Holden, Mass.; J. Liepa, Scranton, Pa.; Francis Jordan, Chicago, Ill.; A. Utka, Detroit, Mich.; P. Sidlauskas, Laconia, N. H.; Katie Simon, Brooklyn, N. Y.; A. Jankus, Dorchester, Mass.; P. Nemunas, Philadelphia, Pa.; Ada White, B. Lapinskienė, A. J. Sikorskis, A. Orintas, Brockton, Mass.; A. Kulaitis, Easton, Pa.; P. Chekaitis, Cedarburg, Wis.; A. Lalis, F. Ramanauskas, Z. Yaruth, P. Usevich, Dorchester, Mass.; P. Vasiliauskas, Philadelphia, Pa.; M. Žilinskas, E. Northport, N. Y.; Vincė Grozan, Lake Worth, Fla.; S. Budrevičienė, S. Zenis, Norwood, Mass.; J. Motuzas, Mexico, Me.; John Deveikis, Philadelphia, Pa.

Į fondą ši syki gauta \$545. Anksčiau įplaukė \$6,515.35. Viso gauta \$7,060.35. Dar reikia \$2,939.65.

Tai tiek ši kartą. Matėte "Laisvės" B-vės direktorių atsišaukimą fondo reikalu. Būtų labai gražu, kad galėtume garbingai užbaigti nustatytą sumą vajaus pabaigoje. Stenkimės!

Ačiū viršminėtiems prieteliams už jų dovanas laikraščiu ir vartininkams už pasidarbavimą.

Štai kaip stovi aukomis sekanti miestai:

Hartford, Conn.	\$1,683.	Sellersville, Pa.	50.
Brooklyn, N. Y.	909.	Oakland, Calif.	50.
St. Petersburg, Fla.	609.	Paterson, N. J.	48.
Waterbury, Conn.	304.	Shenandoah, Pa.	46.
Haverhill, Mass.	190.	Cliffside Park N. J.	45.
So. Boston, Mass.	157.	New Kensington, Pa.	43.
Detroit, Mich.	152.	Bayonne, N. J.	42.
Worcester, Mass.	147.	Great Neck, N. Y.	42.
Miami, Fla.	144.	Norwood, Mass.	38.
Brockton, Mass.	128.	New Haven, Conn.	33.
Scranton, Pa.	127.	Norwood, Mass.	32.
Stamford, Conn.	125.	Rochester, N. Y.	30.
San Francisco, Calif.	119.	Wilkes-Barre-Plymouth, Pa.	30.
Yucaipa, Calif.	110.	Easton, Pa.	28.
Lawrence, Mass.	97.	Nashua, N. H.	24.
Pittsburgh, Pa.	94.	Binghamton, N. Y.	21.
Philadelphia, Pa.	93.	Los Angeles, Calif.	21.
Elizabeth, N. J.	82.	Woodbury, Conn.	14.
Baltimore, Md.	71.	Rumford, Me.	12.
Chicago, Ill.	57.	Chester, Pa.	9.
Bridgeport, Conn.	56.	Grand Rapids, Mich.	5.
Cleveland, Ohio	55.	Livonia, Mich.	3.
Newark-Harrison, N. J.	54.		

"Laisvės" Administracija

Pasitraukė Valstybės sekr. pavaduotojas

Washington. — Valstybės sekretoriaus pavaduotojas Charles F. Frankel rezignavo, pridudamas keletą priežasčių.

Atrodo, vyriausia priežastis — Vietnamo karas. Taipgi jis nepatenkintas, kad per mažai skiriama pinigų švietimo ir kultūriniam ryšiams su užsieniu.

MIAMI, FLA.

LLD 75-tos kuopos bazaras puikiai pavyko

Šiemet nebuvo tikėtasi didelių pasekmių iš metinio kuopos bazaro. Bet mūsų darbuotojams Mildred ir Džimiui Kanceriams, kurie turi patyrimo ir gabumo tokių pramogų suplanavimuose, tokia mintis buvo klaidinga. Dar pora savaitių prieš bazarą jau pas Joną Smalenską jo kambariuose buvo prikrauta naujų gražių daiktų, sudovantų bazarui.

Lapkričio 29-tą man nuskubinus gerokai prieš pietus, tikėjaušis vargiai ar bus kas apie svetainę, išskiriant svetainės gospadorių Joną Daugirdą. Bet čia ir vėl apsirakta. Parkingo lote jau stovėjo keletas automobilių, o virtuvėje skambėjo puodai, virėjos ir pagalbinkės klegėjo ir kugelis jau kvepėjo. Įžengus į svetainę matėsi stalai jau priruosti pietums, o pasieniais stalai apkrauti prekėmis, prie jų darbavosi Jonas Smalenskas ir Mildreda Kancerienė su kitais.

Mūsų gerai žinomos virėjos M. Čiuladienė ir Olga Šimkienė sukaitusios darbavosi prie karštų puodų ir pečių. Dirbo visi. Kaip smagu matyti, kai šiai kultūrinei organizacijai žmonės darbuojasi.

Meninę programą atliko mūsų vietinis Aido choras. Buvo ir pridėkų. "Džimukas" Kanceris abi dienas pirmininkavo, ir, atrodo, turi tam gabumo.

Apie bazarui daiktų aukotojus ir visus kitus darbuotojus mūsų kuopos kitas korespondentas smulmeniškiau parašys.

Jeronimas

Mirė Wm. E. Bohn, buvęs socialistų vadovas

Wilmington, Del. — Dr. William E. Bohn, mirė sulaukęs 90 metų amžiaus. Pirmiau buvo vienas socialistų vadovų, šiuo metu redagavo liberalinį žurnalą "New Leader", kuris pirmiau buvo socialistinis.

Help Wanted Male

Wanted at Once

Skilled precision machine assemblers. Exp. men with good mechanical background to assemble parts and construct precision built printing machinery, for established progressive company. Good pay. Steady work, overtime and good benefits. RUTHERFORD MACHINERY CO., 401 Central Ave., East Rutherford, N. J. (86-95)

ALTERATIONS

GIMBELS

Has a full time opening in our alterations work room for a tailor. Excellent starting salary, and a full range of Co. paid benefits, including 10% employees discount.

APPLY NOW

PERSONNEL OFFICES

PHILADELPHIA

CHELTENHAM

UPPER DARBY

NORTHEAST

MOORESTOWN

KING OF PRUSSIA

Help Wanted Female

Immediate Openings

MACHINE OPERATORS

ASSEMBLERS

GENERAL FACTORY WORKERS

Local firm with many company benefits. Steady employment. For interview, call 279-6111. (91-97)

Male & Female

GENERAL HANDY MAN OR COUPLE

No children. Small apt. Bldg. Salary, apt. utilities, vacation. Also Male & Female office cleaning and varied duties. 35 hour week. All applicants must speak English. Call Mr. Williams. Eastern Baptist Seminary. TR 7-4200. (93-96)

REAL ESTATE

REMODELED MANSION. Set high on 3/4 acre corner lot. 2 blocks to Elwood School. First fl., Center hall. Panelled Den, play room, powder room in addition to living room, dining room, modern kit. and laundry. Second floor, 5 rms and 2 baths, charming detached carriage house in addition. Panelled first floor for professional office or apt. Second floor mod. apt. CA 4-0719. Price — low 40's. (93-95)

Chartumas.—Šiomis dienomis Sudane įsteigta nauja partija, kuri vadinsis socialistų partija.

SVEIKINIMAS

Sveikiname su naujais 1968 metais mūsų draugus ir gimines, gyvenančius Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje. Linkime jiems sveikatos ir sėkmės.

Frank ir Mary Kvietkas
Miami Beach, Fla.

Miami, Florida

LIETUVIŲ SOCIALIS KLUBAS

2610 N. W. 119th St., Miami, Fla. 33167

Telefonas — 688-4161

Lietuviai, kurie atostogoms ar kitais reikalais atvažiuojate į Miami, Fla., neužmirškite atsilankyti į Lietuvų Socialį Klubą. Čia kiekvieną sekmadienį 1 valandą dieną yra duodami pietūs už žemą kainą.

Po pietų šokiai, susitikimai ir svečiavimasis. Kurie reikalingos informacijos gavimui kambarių, vietinių klubo narių patars jums kaip ir kur juos gauti.

Kviečia į svečius visus lietuvius
LIETUVIŲ SOCIALIO KLUBO VALDYBA

Help Wanted Male

MAN for Janitorial Work in Gymnasium and gardening on Athletic fields. Must have driver's license. CH 7-4700 (88-93)

TOOLMAKER. Model Maker. Research Machinist.

Progressive surgical specialty Co. located in Norristown area, specializing in Mold making & research development. Exc pay & Co. paid benefits. Opty to grow with a small company. Reply to Box 100, Bridgeport, Pa. or call 279-0100. (91-93)

TRUCK Mechanics, 1st & 2nd class. Conven. to South Phila. loc. Full benefits, scope of work and pay to match your abilities. Call Tim. HO 7-9700. (89-94)

TAILORS

5 for alterations and to make clothes. Experienced and dependable men needed immed. MODEL TAILORS 55 North 52nd St. Philadelphia, Pa. (90-95)

SIGN ERECTOR. Experienced only. For year round job with established company. All modern equipment. Apply at once to Hutchinson Signs, Inc., 204 Allen St., Trenton, N. J. or call 609-394-8132 for appointment at your convenience. (91-93)

CAR WASH KEY MEN.

Aggressive men as full time employees in a brand new car wash in E. Norriton Twp. Excellent opportunity. Call Mr. Baker, MO 7-0800. (91-94)

MAINTENANCE MAN

Assistant for new Garden Apartments in N. E. Philadelphia, Pa. Salary plus apartment. Call daily 9 AM to 5 PM. NI 4-5721 (91-93)

SHEETMETAL WORKERS. Welders.

Min. 2 yrs exp. Familiar w/arc, heli-arc and wire feed equip. Must read prints. Assembly Mechanics for assembly of sheetmetal cabinets and consoles. Must read prints. Metal Grinders. 1 yr. exp. using hand disc grinders. Auto Body shop exp. helpful. ELECTRONIC ENCLOSURES, Inc., 7825 Airport Highway, Pennsauken, N. J. 609-665-6810 (91-94)

AIRCRAFT PROPELLER MECHANIC. Must be expd & familiar w/overhaul techniques of propellers used in single & multi engine aircraft. Excel oppty to advance & take charge of long established prop shop. Top pay & excel fringe benefits. Call A. M. Horst for interview at 215-375-8551 or write giving exp. resume. Reading Aviation Service, Inc., Municipal Airport, Reading, Pa., 19603. (91-95)

MEAT—PORK BONERS AND TRIMMERS

Large Meat Packer Union scale; full benefits. SA 4- 8700 (93-96)

TAILORS

FITTERS

FULL TIME OR PART TIME MUST BE EXPERIENCED We offer permanent employment, good starting salary, complete benefit program.

Apply:

GIMBELS

CHELTENHAM

UPPER DARBY

NORTHEAST

MOORESTOWN

KING OF PRUSSIA

PHILADELPHIA

(93-94)

Jei jūs norite parduoti namą ar biznį, paskelbkite Laisvėje, parduosite greit. Už paskelbimą kaina žema.

Elena N. Jeskevičiūtė

Nuotrupos iš kelionės Tarybų Lietuvoje

Mes, penkios amerikietės, turėjome laimę būti pakviestos į Trakus šio skrydžio išvakarėse. Čion suvažiuo iš įvairių Lietuvos kampų atstovės į Respublikinės moterų tarybos ir LKP seminarą diskusuoti, risti įvairius klausimus, liečiančius moteris. Suvažiuo ir profesionalės, ir miesto, ir kaimo darbininkės. Per savaitę jos gyveno palapinėse prie gražaus Trakų ežero pusyje. Sesijas laikė tai po atviru dangumi, tai didžiojoje palapinėje.

Pirmadienio vakarą, rugpiučio 14 d., turėjo įvykti programa po žvaigždėtu dangumi prie degančio laužo. Visą tą dieną mes nekantriai laukėme šio įdomaus vakaro. Sutartu laiku su drg. Jurgaičiu pribuvo dvi mašinos prie Gintaro viešbučio, — tik pradėjome tartis, ir lietus pasipylė! Važiuojame ir kalbamės, kaipgi dabar su lažu ir kitkuo. Juo arčiau prie Traku, tuo labiau lietus, kaip iš kibiro, pila.

Sutemo, radom vietą, bet nesinori lipi iš mašinos, taip lija! Ateina šlapiutės draugės ir kviečia į didžiąją palapinę. Ir tikrai ji didelė! Viduryje stovi didelis pailgas stalas, skoningai sutaisytas ir apkrutas įvairiausiais valgiais ir gėdėsiais. Man akysna krinata du milžiniški lietuviški sūriai. Negaliu atsigėrėti jais ir jų didumu. Aukštai aplink stulpus prikabinę po trejetą žvakučių, istatytų į popierinius puodukus. Jų yra keliolika, jos taip gražiai puošia visą vidų, kaip kokios "kandelabros."

Aplink stalą iš visų pusių susėdė kėdėse moterys, gal trys ar daugiau eilės jų. Čion suėjo jaunos ir veteranės moterys veikėjos. Čia taip gražu, taip jauku, kad užmiršome apie siaučiantį lietų lauke, išskyrus laikotarpį, kada ant pirminkės drg. Boreišienės lijo pro skylę prie vieno palapinės stulpo. Bet ji, nors ir šlapiutė, eina savo pareigas energingai! Pristato eilę kalbėtojų — moterų ir vyrų (kurių viso gal buvo ketvertas).

Man istrigo širdin tai, kad didelis būrys moterų taip gražiai, taip sutartinai padainavo visokių liaudies dainų. Kiekvieną kalbą jos palydėjo su pora-trejetu dainų ir nė sykio nepakartojo tos pačios.

Man irgi teko garbė tarti keletą žodžių, pasveikinti Lietuvos drauges, ir mūsų ir jų vardu visos sušukome "Valio už taiką pasaulyje!" Ir taip prie vaišių stalo su dainomis ir kalbomis praleidome šį taip gražų, įspūdingą vakarą.

Kitas gražus man nematytas jų paprotys, tai apvainikavimas jų veikėjų (po kalbų), kurie čia kalbėjo, kaip tai Jurgaitis, Kaunaitė ir kt.

Druskininkai

Vieną dieną praleidome šioje gražioje, ramioje poilsio vietoje. Elenytė ir Onutė Eidukaitytės ir mudvi su sesute apvaikščiojome, apžiūrėjome, kiek galima per vieną dieną. Doktorė vedė ja mums parodė įvairius

gydymo namus, gyvenamuosius kambarius ir pavaišino puikiais pietumis ten pat.

Vieta gražiai apsodinta, kaip pas mus parkai arba turčių didieji daržai, kurie gerai užlaikomi ir prižiūrimi. Nuėjome į paupį, išgerėme Birutės šaltinio vandens ir apsiprausėme jaunatvės šaltinyje, ir tuoj numetėme visą nuovargį. Amelija dar ir pasimaudė Nemune!

Laimingi Lietuvos žmonės, turėdami tokią poilsio vietą, ir dargi nereikia visai rūpintis, kiek tas viskas lėšuos. Gavę iš savo darbietės arba profesinės sąjungos kelialapi, žmonės važiuoja čion pailsėti arba pasigydyti veltui.

Internatas

Pakelėje iš Kapsuko teko sustoti viename Internate (mokykloje). Čia mokosi ir gyvena vaikučiai didžiojoje neturintys tėvų, nors yra ir tėvus turintys, kurių tėvai dėl kokių aplinkybių nori čia savo vaikus palikti. Smagu buvo pamatyti, kaip vedėjai stengiasi neparodyti jokio skirtumo tarp našlaičių ir turintų tėvų. Visi vienodai prižiūrimi ir visi turi namus, į kuriuos jie gali lankytis be skirtumo. Atostogų bei švenčių laikų visada būna suaugusių, kurie pasiima našlaičius ir atlieka visas tėvų pareigas.

Anykščiai

Su drg. Sasna ir drg. Kapočiumi idomiai praleidome dieną važinėjant po Aukštaitiją.

Sustoję Anykščiuose, pagalgėme skanius pietus moderniškai įrengtoje valgykloje. Po to patraukėme pasižiūrėti garsiosios A. Baranauko trobelės, kur jis gyveno ir kūrė pagarsėjusi "Anykščių šilėi." Artimai yra A. Vienuolio-Žukausko kapas su paminklu.

Netoliese nuo tos vietos lipo į aukštą kalną, ant kurio pastatytas Jono Biliūno paminklas. Biskp. navažiavus sustojome prie Puntuko, didžiausio visoje Lietuvoje akmens. Mums Amerikoje netrūksta tokių akmenu, bet Lietuvoje tai retenybė, kad štai gražiame lauke guli toks milžiniškas akmuo.

Kelionės tikslas buvo atlankyti drg. Gužo tėviškę Rubiškioje. Čia praleidome keletą valandų. Šauniai Puodžiūnų šeimos pavaišinti, traukėme atgal link Vilniaus.

Laisvoji rinka

Porą kartų buvome nuėję į rinką netoli Gintaro viešbučio. Vieta didelė, pilna

visokių daržovių, vaisių ir gėlių, tik pirk ir gėrėkis. Kainos nustatytos taip, kad nežiūrint pas kurį pardavėją pirksi, vienodai mokėsi už vienodą produktą. Vieta švariai užlaikoma. Moterys ir vyrai vaikšto, pirkinėja; apranga nesiskyrė nuo mūsų, tik mūsų foto aparatas (camera) išdavė mudvi kaip turistus.

Dosnumas

Nors šiemet nebuvo galima visur laisvai važinėti, kaip kad būdavo kitais metais, dėl tarptautinės padėties, tačiau mūsų gerų draugų ir bičiulių dėka mūsų viešnagė buvo smagi ir teko dalį gražiosios Lietuvos pamatyti. O jau draugiškumas ir dosnumas Lietuvos žmonių niekuomet neįsėdės iš mūsų atminties. Kur tikėjome, ką tik suėjome, ar tai naujai surasti giminės, ar bičiuliai — visi, kiek jiems buvo galima, priėmė, pamyľėjo, pavaišino, ir kaip jiems atsilyginti — nebežinojome.

Širdingai dėkui draugams Kapočiumi, Jurgaičiui, Eidukaitytėms, Narkevičiūtei, Jasiūnaitėi, Blozei, Ramoškienei ir eilei kitų.

Kitas aplankytas vietas aprašiau mūsų čiagimiams "Tiesos" angliškame skyriuje.

Mūsų miesto jaunimas nenori mirti

Niekados pirmiau nieko panašaus mūsų didysis New Yorkas nebuvo matęs. Per visą savaitę kasdien tūkstančiai ir tūkstančiai jaunų vyrų demonstruoja prieš Vietnam karą, prieš šaukimą į armiją. Sunku ir bepasakyti, kiek jų jau suareštuota ir sugrūsta į kalėjimus Manhattane. Pirmadienį buvo sulaukta apie 300 jaunuolių. Laukia teismo ir bausmės. Ir kitomis visomis dienomis desėtkais kemsami į kalėjimus.

Daugiausia protesto demonstracijų įvyksta prie armijon ėmimo centro. 39 Whitehall Street, žemutinėje Manhattano dalyje.

Demonstracijoms ardyti ir jaunus vyrus areštuoti sumobilizuota daugiau kaip keturi tūkstančiai uniformuoti policininkų, o kiek darbuojasi slaptosios policijos agentų, niekas nė nežino, nes miesto valdžia jų skaičiaus neskelbia.

Protesto demonstracijose ypačingai skaitlingai ir kovingai dalyvauja aukštųjų mokyklų studentai. Jie protestuoja prieš karą ir prieš "draftą" į armiją. Jie sako, kad jie dar nenori mirti.

Tai iš tikrųjų didelis New Yorko miesto jaunimo sukilimas.

Demonstracijos tęsis visą savaitę. Šeštadienį bus pačios skaitlingiausios.

Rep.

KRISLAI

(Tasa iš pirmo psl.)

bas pasakė poetas Ed. Miežė-laitis, rašytojas A. Venclova ir kiti, o Lietuvos TSR nusipelnusi liaudies artistė M. Mironaitė ir aktorius L. Norėika padeklamavo kelis paties B. Sruogos eilėraščius T. Lietuva savo sūnų neužmiršta!

Šveicarijoje gyvenantis vokiečių dramaturgas Rolfas Hochhuth neseniai išleido naują savo veikalą "Kareiviai," kuriame jis ima nagan kai kuriuos praeito pasaulinio karo sąjungininkų vadus. Tai trijų aktų drama, parodanti, kaip Anglija, norėdama pasirodyti, kad ir ji "kariauja," oro bombomis išžudė daug nekaltų žmonių, kai buvo be atodairos bombarduojami jokios militarinės vertės neturinti Vokietijos miestai, etc. Pav. Rytų Vokietijos kultūros centras Dresdenas, kuriame nebuvo nė vieno kareivio, visai be jokio reikalo sulgyntas su žeme. Gį Esuose išsidėstę amerikiečių bei anglų automobilių fabrikai, kurie gamino hitlerininkams karinius tankus, liko nepaliesiti.

Anglijos valdžia neleidžia šią dramą savo šalyje vaidinti.

Beje: Rolfas Hochhuth yra autorius ir išgarsėjusios dramos "Atstovas" ("Deputy"), kuri 1963 m. sudrebino Vatikano sienas, kai buvo parodyta, jog popiežius Pijus XII, užtylėdamas Hitlerio skerdynes, padėjo jam žudyti milijonus nekaltų žmonių. Nujorkiečiai dar ir dabar tą dramą gerai prisimena.

Amerikos valdžia neseniai paskelbė skaitlines, kurios akis bado mūsų visokiems "veiksnams," pridėjus į e m s pirštą prie šių gėdos skaičių. Parodyta, kad to meto Lietuvos vadai buvo savo šalį praskolinę svetimom valstybėm, ir tų skolų negrąžino.

Lietuvos fašistinė valdžia tik vienai Amerikai liko skolinga \$13,806,622. Tai nemaža suma, o kur dar skolos Anglijai ir kitoms šalims!

Smetonininkai nustojo tas skolas mokėti nuo 1932 m. ir nuošimčiai vis augo. Gį savo šalies valiutą jie laikė užsienio, iš kurios dabar minta visokie "atstovai," "konsulai," "patarėjai" ir kitokie mūsų tautos parazitai.

Smetonininkai ne tik paliko Lietuvą praskolinę, bet dar ją ir apvogė: bėgdami prisikimšo čemodanus svetimos valiutos — amerikietiško dolerių bei angliško svarų — ir pabėgo pas Hitlerį. Gėda!

PLĖSIKAI PASIPELNĖ

Maspeth Bankers Trust banko du ginkluoti vyrai saugojo suvarytus į būrį 7 tarnautojus ir užėmė, o trečias iš stalčių susižėrė \$11,605.

Tas bankas spalio 11 plėšikams prarado \$12,000.

Malonus susitikimas su viešnia iš Vilniaus

Jau skaitėte pranešimą, kad gruodžio 12 d., antradienio vakare Laisvės salėje yra ruošiamas puiki skanių valgių vakarienė. Prasišės 6 val. Tai bus susitikimas su viešnia iš Lietuvos. Džiugu bus su ja pasisveikinti ir jai palinkėti linksmos, smagios kelionės atgal į Lietuvą. Aišku, kad jai taipgi bus malonu susitikti ir susipažinti su savo tautiečiais.

Vakariene ruošia susijusios kelios šeimos. Girdėjome, kad ta proga ir mūsų šaunusis Aidas rengiasi publikai padainuoti keletą linksmų dainelių. Gal dar bus ir solistų. Vadinas, turėsime ir gražią meninę programą.

Tiesą, antradienio vakaras nėra parankus tokiai viešai vakarienei. Bet šį kartą tas neišvengiama. Be to, tegul mūsų šeiminkės pasilsis, o su savo gyvenimo draugais bei pažistamais ateina ir pavalgo didelę vakarienę draugiškoje nuotakoje.

Girdėjau, kad valgius paruos visiems puikiai žinomos ir atsižymėjusios šeiminkės Kazionė Čekauskienė ir Julia Lazauskienė. O joms, aišku, pagelbės kitos mūsų draugės.

Visi ir visos esate maloniai kviečiami į šį nepaprastą pobūvį.

Rengėjų Reporteris

Klaidos atitaisymas

Prieš dainuosiant dainą "Prisipažinimas", iš operetės "Tamyła", per "Laisvės" koncertą sakiau, kad muzika B. Šalinaitės, o žodžiai R. Mizaros. Bet tai buvo klaida. Žodžiai yra J. Nalivaikos.

Labai atsiprašau draugą Nalivaiką. Klaida įvyko todėl, kad dainų rinkinyje, kuriame minėta daina atspausdinta, nėra pažymėta, kas jai žodžius parašė.

A. Jeskevičiūtė

Baldai kaltininkai

New Yorke žuvo 3 Scheibel maži vaikai, sužeisti jiedu patys ir 2 kiti šeimos nariai. Priežastis — nauji baldai užgriozdino langą, pro kurį yra išėjimas į gaisrines kopėčias.

Raudonasis kryžius įspėja čiuzinėtus kroyšius saugotis plono ledo ir nečiuzinėti ant ledo vienam.

REAL ESTATE

PARK SLOPE. REAL VALUE. Beautiful 2 & 3 bedroom apts. in new fireproof bldg. with elevator. 1/2 block from 2 subways. Balconies. Dining areas. Luxury in good neighborhood near best shopping. Prospect Towers 9th St. bet. 4th & 5th Aves. Brooklyn. 763-0624.

Plymouth, Pa.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Vincas Žilinskas

Mirė gruodžio 8, 1962 m.

Jau penkeri metai kai netekom mylimo brolio. Reiškiame širdingą užuojautą jo žmonai Onai Žilinskienei. Sykiu liūdime dvi seserys — Anna Titanis ir Mary Paknis, taipgi brolis Jonas Žilinskas ir mūsų šeimos. Išsėkis ramiai šaltoj žemelėj. Pasiilgstame jo.

Anna Titanis
Woodhaven, N. Y.

Kviečiami visi į pramogą

Šį sekmadienį, gr. 10, tikrai turėsime kultūrinę ir vaišių popietę.

Programoje dalyvaus Elena ir Amelia Jeskevičiūtės, Aldona Anderson, keletas jaunuolių. Bus dainų, muzikos.

Karen Baretela ir Diana Nevins skaitys angliškų poezijos vertimus; Joyce Nevins skambins pianą. Bus ir kitų įvairumų.

Po programos bus bufetas su įvairiais valgiais ir

kitais patiekalais. Vienas laimingiau sia gaus didžiulę dovaną. Linksmybių Krepšį. Kas gi nenorės tos dovanos gauti? Dalyviai galės gražiai ir naudingai popietę praleisti. Įėjimas \$1.75 asmeniui.

Pradžia 2 val. popiet. Kviečiame visus atvykti į šią mūsų pramogą, kuri įvyks "Laisvės" salėje 102 -02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

LDS 13 kp. valdyba

Valandėlė pas bičiulį

Saulėta, graži šeštadienio popietė akstino mane aplankyti seniai matytą bičiulį. Leidaus į kelionę. Už valandos ar kiek ilgiau aš ir ten. Spustelėjau jo durų knypkį, išėina liekna, aukšta jaunuolė. Kiek sumišau pamatęs nežinomą veidą. Žiūriu, kiek toliau stovi Mrs. Binnie D. Mason. Supratau, kad pirmoji bus Miss Mason. Kiek vėliau pasirodė ir draugas K. Depsas.

Jaučiausi smagus, kad radau namie tą, ko ieškojau. Depsui įteikiau dvinaujausias Literatūros Draugijos knygas. Šeiminkė pasiūlė eiti į kambary, pasikalbėti.

Depsas yra plačiai pažinęs vakaruose, o vėliau po Floridą, daug žino, kur sveikiau gyventi. Jo sveikatos atveju Florida esanti tinkamesnė už Kaliforniją. Floridoje ir įsikurti lengviau, ten gali nusipirkti gyvenimui namelį už žemą kainą. Jei gausi dalininką, butas mažai kainuos.

Lapkričio 23 d. jis minėjo savo 87-ąjį gimtadienį. Duktė Binnie suruošė jam suaktytą pobūvį.

Nors jam jau daug metų, bet dėl sveikatos nesi-guodžia, sulgy amžiumi dar gerai atrodo. Tik akys, sako jis, jau nebėra tokios šviesios, raštą skaityti sunku.

Atsisveikindamas, Depsas aprodė ant stogo esantį patio-kiemą. Kiemas jų butą gaubia iš trijų šonų. Patio apstatytas įvairiais indais žolynams auginti. Patogi vieta vasarą pasėdėti tarp žolynų.

L. S.

Garden City, L. I., 5 plėšikai deimantų pardavykloje susirankiojo 100 tūkstančių vertės prekių. Jie taip ekspertiskai veikė, kad 30 klientų nesuprato, jog vykdomas apiplėšimas.

Moteryų Klubo narėms

Trečiądienį, gruodžio 13 d., 7 v. vak. įvyks Nijorko Moterų klubo metinis susirinkimas. Visos būklmė. Reiks rinkti naują valdybą sekamiems metams, nutiestai gaires veiklai 1968 metams.

Bus ir vaišių.

Valdyba

Nuoširdi padėka

Staiga lengvo paralyžiaus parbloktas, tris savaites išbuvau ligoninėje, tris savaites gydžiausi namuose. Dabar jau gerokai sustiprėjau ir grįžau darbuotis į "Laisvę."

Brangaus draugo Rojaus Mizaros staigi mirtis skaudžiai mane palietė, gal daliai prisidėjo prie mano ligos. Dar blogiau jaučiausi, negalėdamas taip didelės nelaimės ištiktą Ievą Mizarienę bent žodžiu paguosti. Linkiu, Tau, Ieva, stiprybės nugalėti šį smūgį, kuris taip skaudžiai Tave palietė.

Širdingai dėkoju visiems, mane aplankiusiems ligoninėje ir namuose, už linkėjimus pasveikti atvirukais, laiškais ir telefonu ir įteiktas dovanas.

Už visą tai, mieli draugai, širdingai ačiū!

Pr. Buknys

● žurnalistinė technika dabar tiek išbulėjo, kad mes sužinome apie įvykius kitame pusrutulyje daug anksčiau, negu apie tai, kas įvyksta mūsų pusrutulyje.

GERIAUSIOS IR VĖLIAUSIOS KALEDINĖS DAINOS YR

Ant REQUEST RECORDS Užkito savo kaimynystę pardavė. Nepirmitkite neorig-nalinių plokštelių. Rašykite dėl katalogo pas: REQUEST RECORDS, INC. 66 Mechanic Street New Rochelle, N. Y. 10801

Liūdna Sukaktis

Ona Nečiunskienė

Šių metų gruodžio 7 dieną sukako trylika metų kai mirtis atskyrė mano mylimą gyvenimo draugę ir dukterį motiną. Mes jos liūdime.

Kazys Nečiunskas, vyras
Adelė ir Aldona, dukterys
J. Wilson ir B. Farrel, žentai
Brooklyn, N. Y.

PAGAL POPULIARŲ REIKALAVIMĄ! DOSTOEVSIO NEMIRTINGAS VEIKALAS

"THE IDIOT" — spalvotas

Pirmą sykį originalus rusų vertimas

Taipgi

Maskvos Didžioji Komedija

"AN UNCOMMON THIEF"

Dabar iki Trečiądienio, Gruodžio 13 dienos

CINEMA VILLAGE

12th St., just East of 5th Ave., New York

WA 4-3363